

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Изпълнителна агенция
Българска служба за акредитация

ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ

“БЪЛГАРСКА СЛУЖБА ЗА АКРЕДИТАЦИЯ”

Януари – Декември 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Акредитация в условията на пандемията от COVID-19
2. ИА БСА: кратка история и настояще
3. Организация и управление. Осигуряване на безпристрастност
  - 3.1 Съвет по акредитация
  - 3.2 Комисии по акредитация
  - 3.3 Комисии по възражения
  - 3.4 Технически комитети по акредитация
    - 3.4.1 ТКА „Органи за сертификация на системи и проверяващи по околната среда“
    - 3.4.2 ТКА „Органи за сертификация на продукти и Органи за валидация и верификация“
    - 3.4.3 ТКА „Органи за сертификация на лица“
    - 3.4.4 ТКА „Органи за контрол“
    - 3.4.5 ТКА „Лаборатории за калибриране и изпитвания за пригодност“
    - 3.4.6 ТКА „Лаборатории за изпитване и изпитване за пригодност“
    - 3.4.7 ТКА „Медицински лаборатории и добра лабораторна практика“
4. Акредитация на органи за оценка на съответствието
  - 4.1 Общ брой акредитирани лица
  - 4.2 Нови области на акредитация
  - 4.3 Процедури за акредитация
    - 4.3.1 Постъпили заявления
    - 4.3.2 Открити процедури за акредитация
    - 4.3.3 Приключили процедури за акредитация
    - 4.3.4 Издадени сертификати
    - 4.3.5 Политики за преход
    - 4.3.6 Спрени/отнети/отказани/ограничени в обхвата акредитации
    - 4.3.7 Трансфер
    - 4.3.8 Поддържане на акредитация
    - 4.3.9 Проверка на компетентността на акредитираните лаборатории/органи чрез участие в междулабораторни сравнителни изпитвания/изпитвания за пригодност
    - 4.3.10 Удостоверяване на съответствието с Добрата лабораторна практика.
5. Нови документи от системата за управление на ИА БСА
6. Вътрешен одит и преглед от ръководството
7. Експертна дейност
8. Международна дейност
9. Двустранно сътрудничество
10. Участия на ИА БСА в проекти, финансирани със средства по Международни и Европейски програми
11. Връзки с обществеността
12. Административно-правна дейност
13. Преглед на изпълнението на програма 2000.01.04 „Инфраструктура по качеството в подкрепа развитието на икономиката“
14. Финансово-стопанска дейност
15. Управление на човешките ресурси. Постоянен персонал, технически оценители и експерти.
16. Бъдещи планове

1. АКРЕДИТАЦИЯ В УСЛОВИЯТА НА ПАНДЕМИЯ ОТ COVID-19

През 2020 година светът се промени завинаги, защото беше поставен в една различна реалност – нова и непозната. Животът ни във виртуалната реалност в условията на усложнена пандемична обстановка и социална изолация беше едно ново предизвикателство и до голяма степен стъпка в непознатото.

От този непривичен за нас начин на общуване ние научихме много.

Научихме се да реагираме бързо и да откликваме на новата реалност.

Научихме се да реструктурираме формите и начините на нашата работа.

Научихме се да контактуваме и оценяваме от дистанция, запазвайки качеството на работата ни.

Научихме и още нещо много важно – личният контакт и общуване са важни за нас като човешки същества и никога няма да загубят своето значение, независимо от огромния скок на технологиите в дигиталното ни съвремие.

Осъзнахме правотата на Оливър Уендъл Холмс, който в далечния 19 век казва "Ум, който се е развил от нов опит, никога не може да се върне към старите си измерения". Тази мисъл, се отнася изключително точно и към днешния ден.

Осъзнахме, че опитът, който натрупахме в извънредната ситуация промени измеренията на разбирането ни за значимостта на опазването на здравето, на важността на личното общуване, и силата на обмяната на мнения и съвместното търсенето на нови, по-ефикасни начини за изпълнение на задълженията ни и справяне със дейността ни, важна за цялото общество.

Осъзнахме колко критично важно е да можем да вървим напред, да се изправяме пред трудностите, да решаваме проблемите и да преодоляваме предизвикателствата като ефективен и квалифициран екип.

Убедихме се от личен опит, че времената на предизвикателства са и времена на възможности, на нови идеи и ефективни иновации.

Доказахме със получените признания за правилността на предприетите ни действия на национално и международно ниво, че действайки заедно, с компетентност и експертен подход можем повече и няма нерешими проблеми!

С уважение към всеки от екипа на Българска служба за акредитация и Съвета по акредитация,

Инж. Ирена Бориславова
Изпълнителен директор
**Изпълнителна агенция
„Българска Служба за Акредитация“**

2 ИА БСА – КРАТКА ИСТОРИЯ И НАСТОЯЩЕ

С постановление на Министерски съвет № 228 от 23 октомври 1998г. се създава Българска служба за акредитация към Комитета по стандартизация и метрология. Постановлението е обнародвано в бр. 123 на Държавен вестник и влиза в сила на 23.11.1998 г.

С постановлението се регламентира състав на службата от 15 човека и дейността ѝ като национален орган по акредитация на:

- лаборатории за изпитване или за калибриране;
- юридически лица за сертификация на продукти, на системи по качество и на персонал;
- юридически лица за контрол съгласно изискванията на БДС EN 45004

Преди този период дейността по акредитация на лаборатории за изпитване е извършвана от отдел "Акредитация на лаборатории" към Комитета по стандартизация и метрология (КСМ), а дейността по акредитация на лаборатории за калибриране от отдел "Акредитация на лаборатории за калибриране" към Национален център по метрология (НЦМ) към КСМ. До 1998 г. не е извършвана акредитация на органи по сертификация и органи за контрол с официално обявена процедура от КСМ или друга организация в България.

Във връзка с §4 на Закон за администрацията, обн. ДВ. бр. 130 от 05.11.1998 г. с постановление на Министерски съвет № 270 от 30 декември 1999 г. Българската служба за акредитация към Комитета по стандартизация и метрология се преобразува в Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация". Със същото постановление се увеличава състава и се приема първия устройствен правилник на агенцията.

През 2005 г. се обнародва първия закон, регламентиращ условията и реда за извършване на акредитация с наименование „Закон за акредитацията, извършвана от Българската служба за акредитация“, обн. ДВ, бр. 100 от 13.12.2005 г. и в сила от 14.01.2006 г.

Законът определя ИА БСА като специализиран държавен орган за акредитация на лицата, които осъществяват дейностите по: изпитване, калибриране, сертификация на продукти, сертификация на системи за управление, сертификация на персонал, както и на органи за контрол и проверяващи по околна среда.

Със закона се разширяват правомощията на агенцията с тези по акредитация на Проверяващи по околна среда (EMAS). Съгласно приетия устройствен правилник на ИА БСА, числеността на персонала в организационните структури и административните звена в Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" е 25 щатни бройки (приложение към ПМС № 270 от 30.12.1999г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2006 г., в сила от 01.04.2006 г.)

На 1 юни 2010 г. са приети изменения и допълнения към закона от 2005г. като се променя и наименованието на закона от „Закон за акредитацията, извършвана от Българската служба за акредитация“ на „Закон за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието (ЗНАООС), обн. ДВ, бр.41 от 2010г., в сила от 01.06.2010г.

ЗНАООС конституира Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" като национален орган по акредитация на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008г. за определяне на изискванията за акредитация и надзор на пазара във връзка с предлагането на пазара на продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 339/93 (ОВ, L 218/30 от 13 август 2008 г.).

В обнародвания Закон (ЗНАООС) е указано, че Българска служба за акредитация е единственият орган в Република България, който има право да извършва акредитация на органи за оценяване на съответствието.

ЗНАООС урежда:

- дейността по националната акредитация на органи, които извършват дейности по оценяване на съответствието или други дейности, за които се прилагат схеми за акредитация, определени с нормативен акт;
- устройството и дейността на Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация".

ЗНАООС определя и обхвата на акредитация, като дефинира, че се прилага за органи, извършващи оценяване на съответствието както в регулирани, така и в нерегулирани области.

Със самото създаване на наднационална организация в областта на акредитацията, ИА БСА е приета за пълноправен член на **Европейска организация за акредитация (EA)**, която е органа, натоварен от **Европейската комисия** да отговаря, организира и извършва дейностите по акредитация и оценка на съответствие на общностно ниво.

Българската служба за акредитация има Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация със EA за следните области:

- Калибриране
- Изпитване, включително медицински лаборатории
- Органи за контрол
- Сертификация на продукти, включително за биологично производство и биологични продукти
- Сертификация на лица
- Сертификация на системи за управление
- Валидация и верификация

ИА БСА в качеството си на Национален орган по акредитация, отговорен за акредитацията на проверяващи по околна среда (ПОС) и за надзора върху дейностите, извършени от ПОС в съответствие с Регламент (ЕО) № 1221/2009, участва в заседания на **Форум на органите по акредитация и лицензиращите органи (FALB)** е обект на партньорска оценка по отношение на акредитацията на проверяващи по околна среда.

В резултат от положените усилия на екипа на ИА БСА, националният орг по акредитация е пълноправен член на **Международния акредитационен форум (IAF)** от септември 2016г., а от февруари 2017 е страна по Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация (IAF MLA) за следните области:

- Сертификация на лица;
- Сертификация на системи за управление (ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000 и ISO/IEC 27001);
- Сертификация на продукти;
- Валидация и верификация съгласно (ISO 14065).

ИА БСА е пълноправен член на **Международната организация за акредитация на лаборатории (ILAC)** от октомври 2016г. и е страна по Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация (ILAC MRA) за следните области:

- Лаборатории за калибриране;
- Лаборатории за изпитване;
- Медицински лаборатории;
- Органи за контрол.

ИА БСА работи на основата на законите на страната, на стандартите от серията ISO/IEC 17000, Ръководства на EA, ISO/IEC, IAF/ILAC. Агенцията разработва и възприема редица правила, норми, процедури, документи и организационни практики за хармонизиране с Европейското право. ИА БСА взаимодейства с физически и юридически лица от държавния и неправителствения сектор.

3. ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗПРИСТРАСТНОСТ.

Структурата и функциите на ИА БСА, регламентирани в ЗНАООС и Устройствения правилник на Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация", осигуряват извършване на дейността на агенцията при спазване, принципите на законност, независимост, непристрастност, публичност, равнопоставеност, недопускане на конкуренция и опазване на производствената и търговска тайна.

ИА БСА не позволява търговски, финансов или друг натиск да компрометира непристрастността.

Като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити Агенцията е на подчинение на Министъра на икономиката, който от своя страна е гарантирал независимостта и ресурсната обезпеченост на националния орган по акредитация с изрична декларация.

Структурата и процеса на работа на ИА БСА осигуряват ефикасно участие на заинтересованите страни.

Като гарант за непристрастността на процесите по акредитация, функционира **Съвет по акредитация**, в който ефективно участват заинтересованите от процеса на акредитация страни. Както в състава на Съвета по акредитация (СА), така и в съставите на ТКА и другите структури на агенцията е осигурено балансирано представителство на всички заинтересовани от акредитацията страни,.

Съветът по акредитация гарантира непристрастност и прозрачност при разработване и поддържане на принципите и основните политики и процедури, необходими за функциониране на системата за акредитация.

3.1 СЪВЕТ ПО АКРЕДИТАЦИЯ

Изпълнителният директор съгласно действащата нормативна рамка се подпомага от Съвет по акредитация - постоянно действащ орган, който се състои от изпълнителния директор на ИА БСА и 25 членове- представители на всички заинтересовани от акредитацията страни, както следва:

- Министерства, определени с решение на Министерския съвет;
- Организации, представляващи индустрията;
- Организации, представляващи потребители;
- Организации, представляващи експерти;
- Организации, представляващи акредитирани лица.

Съветът по акредитация е активно действащ орган подпомагащ решенията по отношение на политики, цели и конкретни дейности в областта на акредитацията.

През всяка календарна година се провеждат минимум две заседания на Съвет по акредитацият, като през 2021г. на основание на чл. 2 (2) и чл. 3 (2) от Правилата за работа на Съвета по акредитация BAS QR 10 и във връзка с усложнената епидемична обстановка се проведе електронно гласуване на Доклада за дейността на ИА БСА за периода януари – декември 2020г.

В срока, определен за представяне на предложения, коментари и становища 12.02.2021г., членовете на Съвета по акредитация са гласували „ЗА“ представения доклад на изпълнителния директор до Министъра на икономиката за дейността на ИА БСА за 2020 г. и е гласувано становище по него. За резултатите от гласуването е изготвен протокол от 17.02.2021г.

Членове на Съвета по акредитация са участвали във всички Комисии по акредитация, осигурявайки равнопоставеност и непристрастност на процеса по вземане на решения за акредитация.

3.2 КОМИСИИ ПО АКРЕДИТАЦИЯ (КА)

Комисията по акредитация (КА) участва в процеса по взимане на решения, като дава становища по въпроси, свързани с предоставяне, отказване, ограничаване, временно спиране или отнемане на акредитация за всяка процедура по акредитация.

През 2021г. са проведени 185 заседания на Комисии по акредитация, като за сравнение за предходни периоди - за 2020 г. – 187 бр. и за 2019 г. – 189 бр. заседания на Комисии по акредитация.

3.3 КОМИСИИ ПО ВЪЗРАЖЕНИЯ (КВ)

Комисията по възражения е оправомощена по силата на ЗНАООС да взема окончателно решение по основателността на постъпило възражение в ИА БСА, относно:

- отказ за приемане на заявка,
- отказ за оценяване,
- искане за коригиращи действия,
- промени в обхвата на акредитация,
- решения за отказ, временно спиране или отнемане на акредитация и
- всяко друго действие, което възпрепятства получаването на акредитация.

През 2021г. са регистрирани 2 (две) възражения и са проведени заседания на Комисии по възражения – на 07.04.2021г., 21.05.2021г. и 26.05.2021г., в срока и в състава, определен в Правилата за работа на Комисия по възраженията BAS QR 4.

Решенията на КВ и по двете възражения са, че те са неоснователни и се потвърждава правилността и законосъобразността на издадените заповеди от Изпълнителния директор на ИА БСА.

3.4 ТЕХНИЧЕСКИ КОМИТЕТИ ПО АКРЕДИТАЦИЯ (ТКА)

Членове на ТКА са специалисти с необходимото образование, технически знания, умения и опит, които предоставят експертни мнения, становища, предложения и решения. Членовете на ТКА следва да покриват като минимум определените критерии за квалификация на технически оценители по критерии „образование“ и „професионален опит“.

ТКА обсъждат и предлагат специфични критерии, дават становище по въпроси свързани с хармонизирано прилагане на международните изисквания за акредитация на ООС и хармонизирано прилагане на изисквания към дейността на органите за оценяване на съответствието.

ТКА имат като отговорност и разработването и прилагането на специализиран профил и изисквания за оценители в съответната област на дейност; разработване на специфични правила и специализирани въпросници за дадената област на дейност; участие в мероприятия за повишаване на квалификацията на оценители; съдействие на ИА БСА при въвеждане на нови дейности в системата за управление и др.

През 2021 г. са проведени заседания на ТКА както следва:

3.4.1 ТКА „Органи за сертификация на системи и проверяващи по околната среда“ (ОССУ и ПОС)

През 2021 г. е проведено едно заседание на ТКА на 24.02.2021г. на което са приети отчета за работата на ТКА „ОССУ и ПОС“ през 2021г. и програма за работата му за 2021г.

На заседанието са обсъдени следните:

- Политика за подхода на ИА БСА за оценка на промените в ISO/IEC 27006:2015 въведени с ISO/IEC 27006:2015/AMD 1:2020 на Органи за сертификация на системи за управление (ОССУ) за обхват Сертификация на Системи за управление на сигурността на информацията (СУСИ);

- Развитие на нова дейност схема за акредитация съгласно БДС EN ISO/IEC 17021-1:2015 на Органи за сертификация на системи за управление – съгласно стандарт за Устойчиво управление на горите в България PEFC BG ST 1002 / PEFC BG ST 1003 Групова сертификация за устойчиво управление на горите в България и необходимостта за включване на експерти към ТКА ОССУ и ПОС с цел осигуряване на компетентност на КА;
  - Актуализирани документи на ИА БСА във връзка с извършване на оценки от разстояние и извършване на дейността на агенцията в ситуацията на пандемия COVID 19;
  - Промени в реда на провеждане на комисии по акредитация в условията на пандемия COVID 19 от разстояние, чрез използване на онлайн платформата на ИА БСА;
  - Начин на представяне на обхвата на сертификация по ISO 39001, въз основа на практиката на ОССУ, акредитирани от други Национални органи по акредитация и наблюденията на екипите по оценяване на ИА БСА по време на оценки.
- Секретаря на ТКА и представителя на МОСВ представиха информация за публикувани нови материали в интернет страницата на EMAS и за прогреса при разработване на приложимите документи за добри практики (SRD).

3.4.2 ТКА „Органи за сертификация на продукти и Органи за валидация и верификация“ (ОСП и ОВВ).

През 2021 г. е проведено едно присъствено заседание на 26.01.2021г., на което са приети отчетът за работата на ТКА „ОСП и ОВВ“ през 2020г. и програма за работата му за 2021г. Потвърдена е представителността на членовете и е приет един нов член.

Проведен е избор на нови Председател и Заместник председател на ТКА „ОСП и ОВВ за мандат от 2 години.

Одобен е актуализиран Списък на експерти, които могат да бъдат включвани в Комисии по възраженията.

Обсъдени са изискванията на BAS QR 2, версия 8 и BAS QR 3 и прилагането им при провеждане на заседания на Комисиите по акредитация (КА). Одобен е актуализиран списък с експерти, които могат да бъдат включвани в Комисии по акредитация на ОСП и ОВВ.

Членовете на ТКА коментираха въпроси, свързани с хармонизиране на изискванията на БДС EN ISO/IEC 17065 и БДС EN ISO 14065.

Обсъдени са нови ревизии на EA-2/17 Акредитация за целите на нотификация, EA-3/12 Политика на EA за акредитация на сертификация на биологично производство и нов Регламент (ЕС) 2018/848 за правилата за биологично производство.

През 2021г. Членовете на ТКА ОСП и ОВВ са давали становища по документи на EA и IAF и са участвали в заседания на Комисии по акредитация, като са осигурили необходимата компетентност на процеса на вземане на решения за акредитация на ОСП и ОВВ.

3.4.3 ТКА „Органи за сертификация на лица“

Проведено е заседание на 04.02.2021г. Приет е отчет за 2020г. и програма за работата на ТКА-ОСЛ за 2021г., като на заседанието присъстваха 6 (шест) от членовете на ТКА-ОСЛ. На заседанието не присъстваха Любов Жекова, представител на клиенти от ЛИМК към ИМСТЦХА-БАН и Александър Желев, представител на експерти - ТУ София и SLV München.

Прегледана е актуалността на информацията на членовете на ТКА-ОСЛ в BAS Q(A) 6.1.1 "Информация за член на ТКА". Заключение е, че членове на ТКА-ОСЛ са специалисти с необходимото образование, технически знания, умения и опит, и могат да предоставят експертни мнения, становища, предложения и др.

Бяха избрани Председател и зам. Председател на ТКА ОСЛ, съответно Антоанета Захова, представител на клиенти „ТЮФ Рейнланд България“ ЕООД и Васил Христов, представител на държавни институции НАПОО.

Беше проведено хармонизиращо обучение свързано с обсъждане на казуси по БДС EN ISO/IEC 17024:2012, BAS QR 6 „Правила за работа на техническите комитети по акредитация“ и BAS QR 3 „Правила за работа на комисия по акредитация“. Членовете на ТКА-ОСЛ се запознаха през 2021г. с изискванията на новите версии на документи от СУ на ИА БСА: BAS QR 2 „Процедура за акредитация“, версия 8, ревизия 1 от 01.01.2021г., както и

разработените и внедрени приложения към процедурата – Приложение 1 „Указания за обмяна на документи между ИА БСА и ООС“, Приложение 2 „Указания за оценяване от разстояние съгласно изискванията на т. 4.3.1 f) от BAS QR 2“, както и с възможността за наличие на виртуални местонахождения на ООС, което включва онлайн среда, позволяваща на персонала да изпълнява процеси, например в „облачна среда“; BAS QI 22 „Инструкция за управление на извънредни събития или обстоятелства засягащи акредитирани от ИА БСА органи и техните клиенти“ и приложенията към инструкцията – Приложение 1 относно указания за извършване на дистанционно провеждане на Комисии по акредитация; Приложение 5 „Информация за участници в онлайн срещи на ИА БСА“. Запознаване с изискването за безпристрастност на конкретните участници в заседанията на КА.

Бяха оценени областите на компетентност на членовете на ТКА, които могат да бъдат включвани в Комисии по акредитация при спазване на изискването за безпристрастност, съгласно BAS QR 3 „Правила за работа на комисия по акредитация“. Прегледана беше актуалността на СПИСЪК с технически оценители/експерти – Приложение 1 към BAS Q(F) 6/1 за включване в КА. От направената справка беше констатирано, че от възможните за включване в КА 7 (седем) члена на ТКА-ОСЛ 6 (шест) от тях имат компетентност в област заваряване (w) и 2 (двама) в областта на безразрушителен контрол (NDT).

Разгледани бяха конкретни казуси във връзка с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17024:2012 и изискванията за формулирането на обхватите на акредитация в съответствие с документите от СУ на ИА БСА и приложимите документи на EA, IAF и ILAC. Уеднаквиха се разбиранията и подходите при оценка на Органите за сертификация на лица съгласно изискванията на БДС EN ISO/IEC 17024:2012. С членовете на ТКА бяха обсъдени изискванията за хармонизиране на процедурите за акредитация в областта на заваряването и изискванията на EN ISO/IEC 17024 по подаден въпрос в Европейската комисия по акредитация (EA) №38.11 от 12.07.2019г., актуализиран през м. октомври 2020г. във връзка с член 9.3.c) в EN ISO 9606-1 и 5.3.c в EN ISO 14732. Мнението на членовете на ТКА, специалисти в областта на заваряването беше, че не следва да се разрешава работодателят да удължава срока на валидност на сертификата, което е регламентирано и в Директива 2014/68/ЕС, Приложение ZA, таблица ZA.1.

Бяха коментирани въпроси свързани с прехвърляне на удостоверения на лица от един акредитиран ОСЛ в друг. При обсъжданията беше направено заключение, че трансфер се извършва при ресертификация. Заключението беше, че се признава вече издаден сертификат от друг акредитиран орган по сертификация на лица, но за да не възникват съмнения или неясноти са необходими ясни правила за извършване на трансфер.

Участие на членове на ТКА-ОСЛ в Комисии по акредитация на ОСЛ.

Продължава актуалността относно проучване на възможностите за сертификация на лица в нови области. Беше обсъден въпросът, че при откриването на нова дейност в сертификацията на лица, във връзка с прието решение от EA за сертификационната схема за сертификация на одитори и отговорници по качеството или в други области беше потвърдено мнението, че при възникване на такава необходимост трябва да се включат в състава на ТКА „ОСЛ“ нови членове от заинтересовани страни в тези области, при спазване на квотния принцип.

3.4.4 ТКА „Органи за контрол“

През 2021г. е проведено едно заседание на техническия комитет на 22.01.2021г., на което са приети отчет за 2020г. и програма за работата на ТКА „Органи за контрол“ за 2021г.

По време на заседанието е проведен избор на Председател и Заместник председател на ТКА ОК и е одобрен актуализиран списък на експерти за включване в Комисии по акредитация, при необходимост.

На заседанието са обсъдени изискванията на:

- ILAC-P15:05/2020 и новата версия на Ръководство на ILAC - ILAC P10:07/2020 „Политика на ILAC за метрологична проследимост на резултатите от измерване“
- Наредба № 3 (обн.ДВ.бр.15/2007, *изм. и доп.ДВ.бр.90/20.10.2020*) – за детските градини и

➤ Наредба № 26 (обн.ДВ.бр.103/2008, *изм. и доп.ДВ.бр.90/20.10.2020*) – за детските ясли и детските кухни

Членове на Технически комитет по акредитация „органи за контрол“ към Изпълнителна агенция “Българска служба за акредитация” представиха писмени становища относно прилагане от Органите за контрол на изискванията на нормативната уредба, свързани с:

- Нови области и параметри на контрол, заявени за акредитация;
- Изисквана квалификация на техническите оценители, които извършват оценки на органи за контрол с обхват „площадки за игра“;
- Контрол на концентрацията на въглероден диоксид (CO₂) в помещения на обществени сгради;
- Публикувано изменение и допълнение на Наредба №6/2006 в ДВ, бр. 100/30.11.2021;

С информацията от тези становища от членовете на ТКА, са запознати оценителите за хармонизирано прилагане на изискванията. Членовете на ТКА ОК вземат участие в комисии по акредитация съгласно BAS QR 3 като за 2021 г. са заседавали 73 комисии за акредитация на Органи за контрол.

3.4.5 ТКА „Лаборатории за калибриране и изпитвания за пригодност“

Проведено е едно заседание на 16.02.2021г. (проведено чрез ИКТ платформа Skype) на което са приети отчет за 2021г. и програма за работата на ТКА за 2022г.

Актуализиран е съставът на на ТКА, като е запазена числеността и представителността на отделните квоти в неговите рамки.

След допълнения и корекции е гласуван по електронен път Проект на указателен документ „Инструкция за формулиране на обхват на акредитация на лаборатории извършващи калибриране“. Той е представен за одобряване от изпълнителен директор на ИА БСА. Документът е одобрен като инструкция и е въведен в СУ на ИА БСА като BAS QI 24 (версия 1, в сила от 22.02.2021г.). Инструкцията е предоставена за ползване от всички заинтересовани страни в интернет-страницата на ИА БСА в Раздел „Правила и процедури“.

Във връзка с влизането в сила на Процедура BAS QR 32, като част от СУ на ИА БСА, са ревизирани и актуализирани Решения на ТКА ЛИ от м. септември 2016г. и Решения на ТКА ЛК от м. януари 2017г.

3.4.6 ТКА „Лаборатории за изпитване и изпитвания за пригодност“

През 2021г. е проведено едно заседание през месец февруари 2021г. (Протокол 09.02.2021г.) По време на заседанието са взети следните решения, по които са предприети действия, както следва:

Предложения (Решения) на ТКА „ЛИ“ от февруари 2021г.:

1. По т. 1 от дневния ред не се докладва промяна на представителността на членовете на ТКА ЛИ.
2. По т. 2 от дневния ред е докладван отчета на дейността на ТКА “Лаборатории за изпитване” за 2020г.
3. По т. 3 от дневния ред е проведено гласуване за избор на председател и заместник председател на ТКА „ЛИ“. За председател на ТКА “ Лаборатории за изпитване” е избрана Майя Стойчева и за заместник председател Мая Макавеева.
4. По т. 4 от дневния ред е приета Програмата за работата на ТКА “ Лаборатории за изпитване” през 2021г.
5. По т. 5 от дневния ред са уведомени членовете на ТКА “ Лаборатории за изпитване” за нови ревизии на Процедури: BAS QR 2 „Процедура за акредитация“, Приложение 1 към Процедура за акредитация на BAS QR 2, Приложение 2 към т. 4.3.1 f) от Процедура за акредитация на BAS QR 2, BAS QI 22 „Инструкция за управление на извънредни събития или обстоятелства засягащи акредитирани от ИА БСА органи и техните клиенти“.
6. По т. 6 от дневния ред бяха разяснени и обсъдени с членовете на ТКА “ Лаборатории за изпитване” изискванията и реда за провеждане на заседания на Комисии по акредитация, чрез Онлайн платформата за обучение и комуникация на ИА БСА в съответствие с изискванията на BAS QR 3 и се уточниха правила за работа на техническите комитети по акредитация.
7. По т. 7 от дневния ред е предоставена информация по отношение на EA-4/02 M:2013.
8. По т. 8 от дневния ред е предоставена информация за проведената онлайн среща на лабораторния комитет.

3.4.7 ТКА „Медицински лаборатории, добра лабораторна практика и изпитвания за пригодност“

През 2021 г. е проведено едно заседание през месец януари 2021 г, на което са приети отчет за 2020 г. и програма за работата на ТКА за 2021 г. По време на заседанието са потвърдени състава на членовете на ТКА, Списък на членовете на ТКА „МЛ“ при ИА БСА - BAS Q(F) 6.1, както и списък на експертите / оценителите към техническия комитет. Членовете на ТКА бяха запознати с измененията в Процедура за акредитация BAS QR 2, версия 8, ревизия 1 в сила от 01.01.2021г. и новите документи на ИА БСА. Обсъждано по време на ТКА е хармонизиране на начина на провеждане на заседанията на ТКА „ МЛ, ДЛП и ИП“ в съответствие с изискванията на. BAS QR 3. За предходната 2021 г. е представена информация за участие в мероприятията на ILAC.

Не са провеждани други заседания или работни групи за обсъждане на изискванията на БДС EN ISO 15189:2012 и/или обсъждане на конкретни казуси през 2021 г.

Няма промени в BAS QR 6 „Правила за работа на техническите комитети по акредитация“, версия 6 в сила от 01.01.2020г. BAS QR 3 „Правила за работа на Комисия по акредитация“, в сила от 15.01.2020г. и изискванията към членовете на комисиите по акредитация по отношение на независимост и безпристрастност за 2021 г.

През 2021 г. не са провеждани обучения и/или хармонизиращи срещи на членовете на ТКА „Медицински лаборатории, добра лабораторна практика и изпитвания за пригодност“.

През 2021 г. е проведена хармонизираща среща на персонала на ИА БСА, свързана с обсъждане на изискванията за акредитация и представяне на промени в документи от системата за управление на ИА БСА, включително нова версия на заявлението за акредитация на медицински лаборатории.

4. АКРЕДИТАЦИЯ НА ОРГАНИ ЗА ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

4.1 ОБЩ БРОЙ АКРЕДИТИРАНИ ЛИЦА

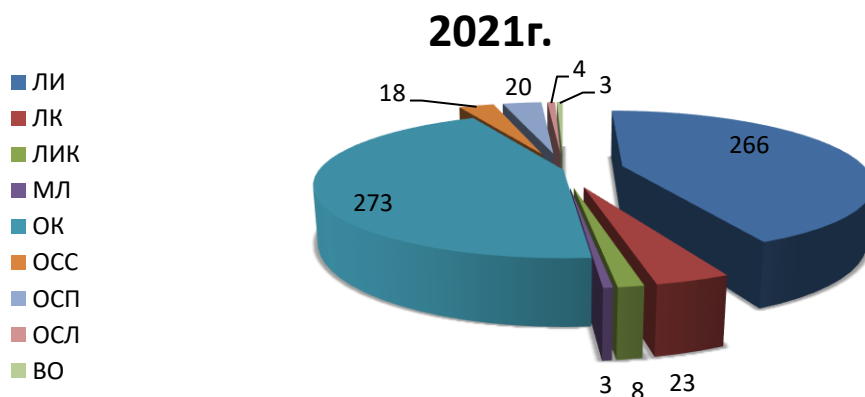
Към 31.12.2021 г. в Република България работят 618 бр. (628 бр. за 2020г.) акредитирани от ИА БСА органи за оценяване на съответствието.

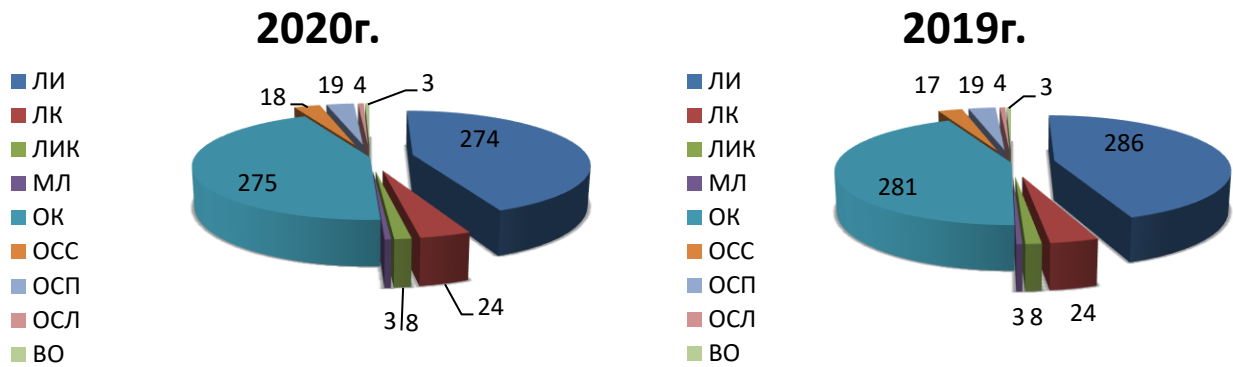
Отдел „Акредитация на лаборатории“ – 300 бр, разпределени по области както следва (309 бр. за 2020):

- 266 бр. лаборатории за изпитване; (274 през 2020 г.)
- 23 бр. лаборатории за калибриране; (24 през 2020 г.)
- 8 бр. лаборатории за изпитване и калибриране; (8 през 2020 г.)
- 3 бр. медицински лаборатории; (3 през 2020 г.)

Отдел Акредитация на органи за сертификация и органи за контрол – 318 бр, разпределени по области както следва (319 през 2020 г.):

- 273 бр. органи за контрол;(275 през 2020 г.)
- 18 бр. органи по сертификация на системи;(без промяна)
- 20 бр. органи по сертификация на продукти;(19 през 2020 г.)
- 4 бр. органи по сертификация на лица и (без промяна)
- 3 бр. органи за валидация и верификация (без промяна)

Агенцията отчита намаляване в броя на акредитираните ООС спрямо същия период през 2020г. с 9 (девет) броя. Най-съществено е намаляването на броя на акредитираните лаборатории за изпитване. Агенцията отчита увеличаване на броя на акредитираните органи по сертификация на продукти с 1 (един) бр.

4.2 НОВИ ОБЛАСТИ НА АКРЕДИТАЦИЯ:

➤ GAFTA – през 2021 г. са приключили 2 процедури с нова област на акредитация за обхват GAFTA – една за първоначална акредитация и една за разширяване на обхвата на акредитация.

➤ PEFC – през 2021г. е проведено обучение за модул А и модул Б (17065) на 5 броя технически експерти в областта. Публикувана е информация на интернет-страницата на ИА БСА за приключване на процеса на разработване на схемата. Регистрирани са 2 заявления за акредитация и са открити процедури – 1 за разширяване на обхвата на ОССУ и 1 за първоначална акредитация на ОСП.

През четвърто тримесечие на 2021г.. стартира разработването на нова област на акредитация – „ISO 37001:2016 – Системи за управление за борба с подкупването. Изисквания с указания за прилагане“, като предстои стратирането на дейността през м.март 2022г.

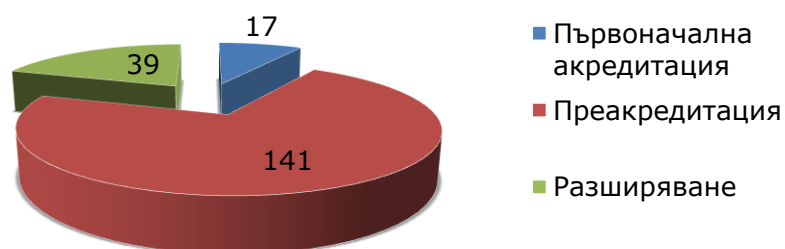
4.3 ПРОЦЕДУРИ ЗА АКРЕДИТАЦИЯ

4.3.1 Постъпили заявления:

➤ През отчетния период са постъпили общо 197 бр. (223 бр. през 2020г.) заявления, от които:

- 17 бр. (18 бр. през 2020 г.) за първоначална акредитация
- 141 бр. (145 бр. през 2020 г.) за преакредитация/преакредитация с разширяване на обхвата
- 39 бр. (60 бр. през 2020 г.) по заявления за разширяване на обхвата на акредитация

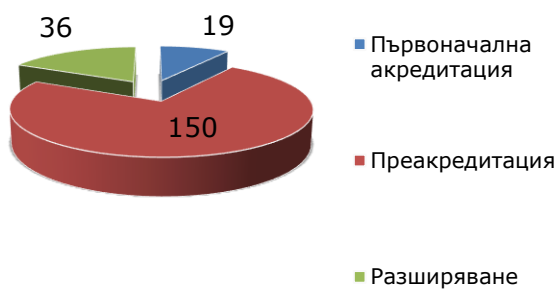
Постъпили заявления 2021г.

Постъпили заявления 2020г.

Постъпили заявления 2019г.

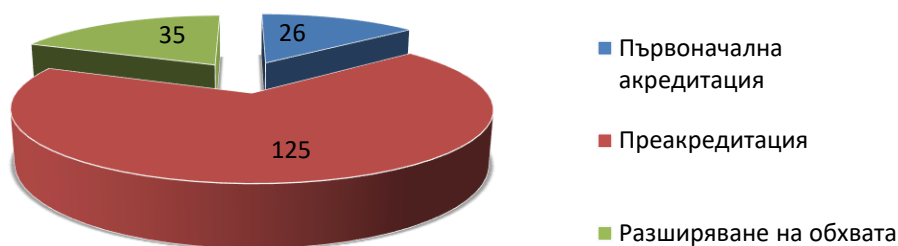
ИА БСА отчита поддържане на едно относително постоянно ниво на увеличение на заявленията за акредитация породено от необходимостта от предоставяне на качествени услуги в обхвата на дейност, подкрепено от постигнатото споразумение за взаимно признаване на предоставяните услуги от акредитираните ООС.

4.3.2 Открити процедури за акредитация:

През отчетния период са открити общо 186 (202 през 2020г.) процедури за акредитация, от които:

- 26 бр. (15 бр. през 2020 г.) по заявления за първоначална акредитация
- 125 бр. (133 бр. през 2020г.) по заявления за преакредитация/преакредитация и разширяване на обхвата
- 35 бр. (54 бр. през 2020 г.) по заявления за разширяване на обхвата на акредитация.
- Отказ от предоставяне на акредитация – 1 бр. (2 бр. през 2020г.)
- Отказ за разглеждане на заявление – 0 бр. (1 бр. през 2020г.)
- Прекратяване на процедура за акредитация – 1 бр. (1 бр. през 2020г.)

Открити процедури 2021г.

Общият брой на откритите през 2021г. процедури е намалял със 16 бр. спрямо 2020г. За сравнение през 2020г. са открити общо 202 бр. процедури за акредитация, от които:

Открити процедури 2020г.

Открити процедури 2019г.

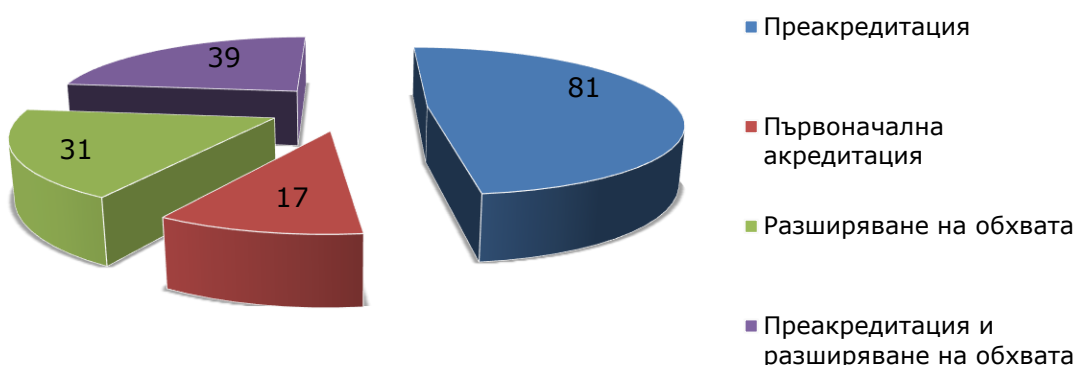

4.3.3 Приключили процедури за акредитация:

През 2021г. са приключили общо 168 (186 през 2020 г.) процедури за акредитация, от които:

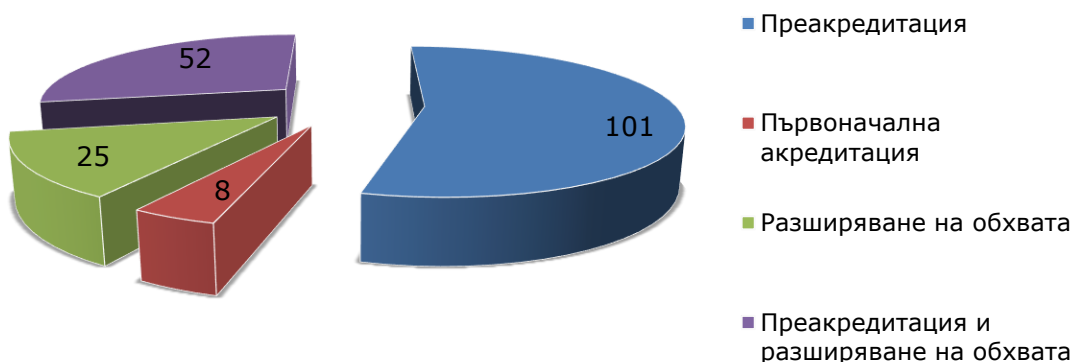
- 17 бр. (8 бр. през 2020 г.) по заявления за първоначална акредитация
- 81 бр. (101 бр. през 2020 г.) за преакредитация
- 31 бр. (25 бр. през 2020 г.) по заявления за разширяване на обхвата на акредитация
- 39 бр. (52 бр. през 2020 г.) по заявления за преакредитация и разширяване на обхвата на акредитация

Приключили процедури за акредитация през 2021г.

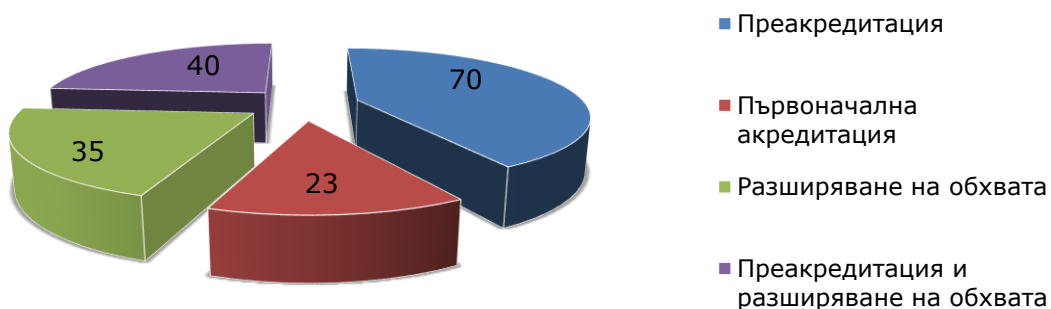
Общият брой на приключилите през 2021г. процедури е намален с 18 бр. спрямо 2020г. За сравнение през 2020г. са приключили общо 186 бр. процедури за акредитация, от които:

Приключили процедури за акредитация през 2020г.

Общият брой на приключилите през 2020г. процедури е увеличен със 18 бр. спрямо 2019г. За сравнение през 2019г. са приключили общо 168 бр. процедури за акредитация, от които:

Приключили процедури за акредитация през 2019г.

Има малко в сравнение с предходни периоди забавяне, дължащо се на работата в условията на пандемия, обявената епидемична обстановка и въведените в страната мерки, касаещи дейността както на агенцията, така и на потребителите на услугите по акредитация.

С цел осигуряване на благоприятна работна атмосфера и здравословна среда за нормалното протичане на работния процес във връзка с пандемията от COVID-19 в световен мащаб по препоръка на Националния оперативен щаб в административните структури на страната бяха въведени мерки, които наложиха препланиране на оценките, провеждане на част от оценките от разстояние, както и/или удължаване на валидността на предоставената акредитация за срок до шест месеца.

4.3.4 Издадени сертификати:

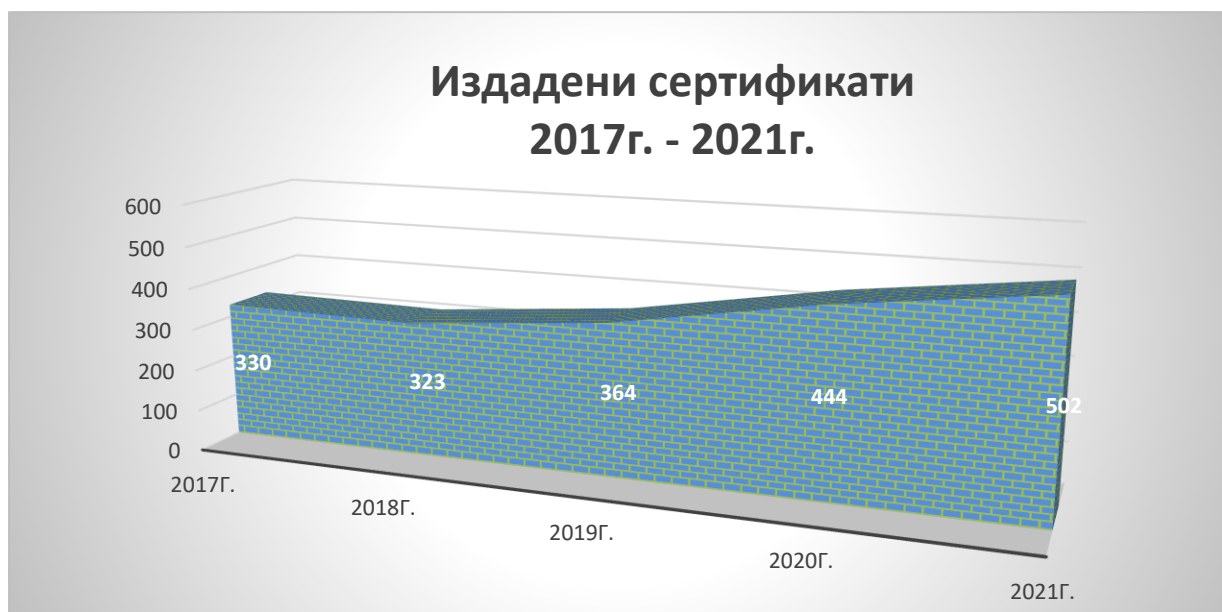
През 2021 г. са издадени/преиздадени 502 броя (през 2020 г. - 444 броя) сертификати, от които 168 бр. (през 2020 г. - 186 бр.) във връзка с открити процедури за: акредитация; преакредитация; преакредитация и разширяване на обхвата; разширяване на обхвата, 29 бр. (през 2020 г. - 32 бр.) за ограничение в обхвата на акредитация, 249 бр. (през 2020 г. - 226 бр.) за промяна на елемент.

За сравнение - Издадени сертификати:

2017 г. – 330 бр.; 2018 г. – 323 бр.; 2019 г. – 364 броя; 2020 г. – 444 броя.

Значителното увеличение на издадени сертификати се дължи на извършвания преход на лабораториите към БДС EN ISO/IEC 17025:2018 и прилагане на новата процедура за предоставяне на гъвкав обхват на акредитация.

През отчетния период се наложи удължаване на валидността на предоставената акредитация на 49 броя (през 2020 г. - 55 броя) сертификати.

4.3.5 Политики за преход

Съгласно предварително обявената политика за преход на ЕА и ILAC, както и подхода за преход на ИА БСА, края на преходния период към ново издание на стандарта ISO/IEC 17025:2017 (БДС EN ISO/IEC 17025:2018) първоначално беше обявен за 30 ноември 2020 г. В последствие поради глобалното въздействие на пандемията от корона вирус крайният срок беше удължен до 1 юни 2021 г. ИА БСА отчита успешно завършване на прехода в рамките на регламентирания срок. Всички акредитирани от ИА БСА лаборатории успешно са осъществили прехода към новата версия на стандарта - БДС ISO/IEC 17025:2018.

Успешно приключи оценяването за прехода на прилагане на промените към ISO/IEC 27006:2015, въведени с ISO/IEC 27006:2015/AMD 1:2020 на акредитираните от ИА БСА органи по сертификация извършващи сертификация на Системи за управление на сигурността на информацията (ISO 27001)

4.3.6 Спрени/отнети/отказани/ограничени в обхвата акредитации:

През отчетния период са извършени:

- Отнемане на предоставена акредитация – 15 бр.;
- Отказ на акредитация – 1 бр.;
- Ограничаване обхвата на предоставена акредитация – 29 бр.;
- Спиране на акредитация за срок до 6 месеца – 7 бр.;
- Прекратяване на процедура за акредитация – 1 бр.;

4.3.7 Трансфер

През 2021 г. година не е извършван трансфер на предоставена от друг Национален орган по акредитация към акредитация от ИА БСА по силата на Трансграничните политики на ЕА, ILAC и IAF.

4.3.8 Поддържане на акредитация

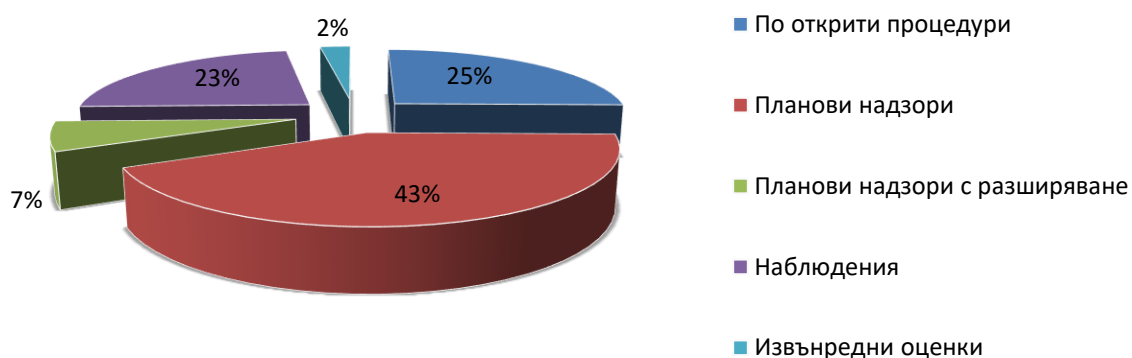
С цел осигуряване на съответствие с изискванията за акредитация през периода на валидност на издадения сертификат за акредитация, агенцията планира и провежда надзорни оценки на акредитираните от нея органи за оценяване на съответствието.

За периода 01.01. - 31.12.2021г. са планирани за провеждане 537 бр. оценки на място (253 бр. в АОСОК и 284бр. в АЛ). Проведени са общо 637 бр. (включително наблюдения на дейността), от които:

- по открити процедури 161 бр. (23 първоначални акредитации, 81 преакредитация, 9 разширяване на обхвата, 48 преакредитация с разширяване на обхвата, 42 планови надзори с разширяване на обхвата),
- 272 планови надзори
- 16 извънредни оценки
- 146 наблюдения на дейността.

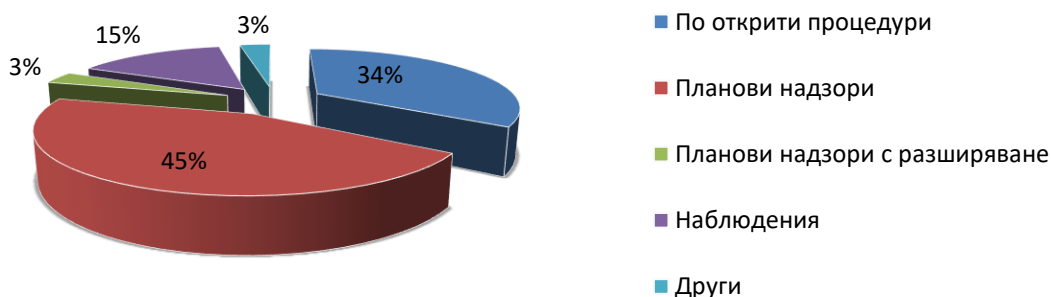
Оценките за наблюдение на дейността, предварителните, последващите и извънредните оценки могат да се извършват и като по сигнал, заявка от държавни органи и непланирани оценки.

Проведени оценки 2021г.

За сравнение през предходния период:

Проведени оценки 2020г.

Направено е препланиране на оценки, което произтича основно от:

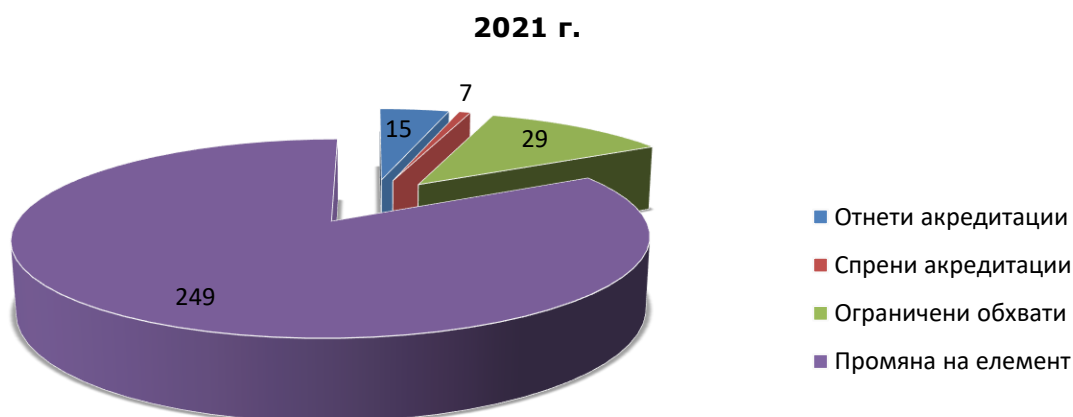
- Мерки, предприети поради извънредно положение в Р. България във връзка с пандемията породена от разпространението на заразата с COVID-19 и усложнената епидемичната обстановка.

- заболяване на водещ оценител, технически оценител/експерт или персонал на ООС;
- специфична област на акредитация и липса на оценител в планирания период на провеждане на оценката;
- изразено желание от ООС;
- ангажираност на водещи оценители/технически оценители/експерти, поради провеждане на голям брой оценки в еднакъв обхват на акредитация по едно и също време;
- във връзка с прехода към новата версия на стандарта БДС EN ISO/IEC 17025:2018 за лаборатории за изпитване и др.

Дейността по поддържане на акредитацията на ООС се изразява освен в изпълнение на планираните надзорни оценки, и в провеждане на извънредни оценки, предварителни оценки, последващи оценки, проверка и оценка на съобщени промени, проверка на жалби и сигнали, съгласно процедурата за разглеждането им и др. подходящи действия за установяване на съответствие на ООС с изискванията към дейността им.

Резултатът от действията на агенцията по поддържане на акредитацията през 2021 г. може да се отчете със следните данни:

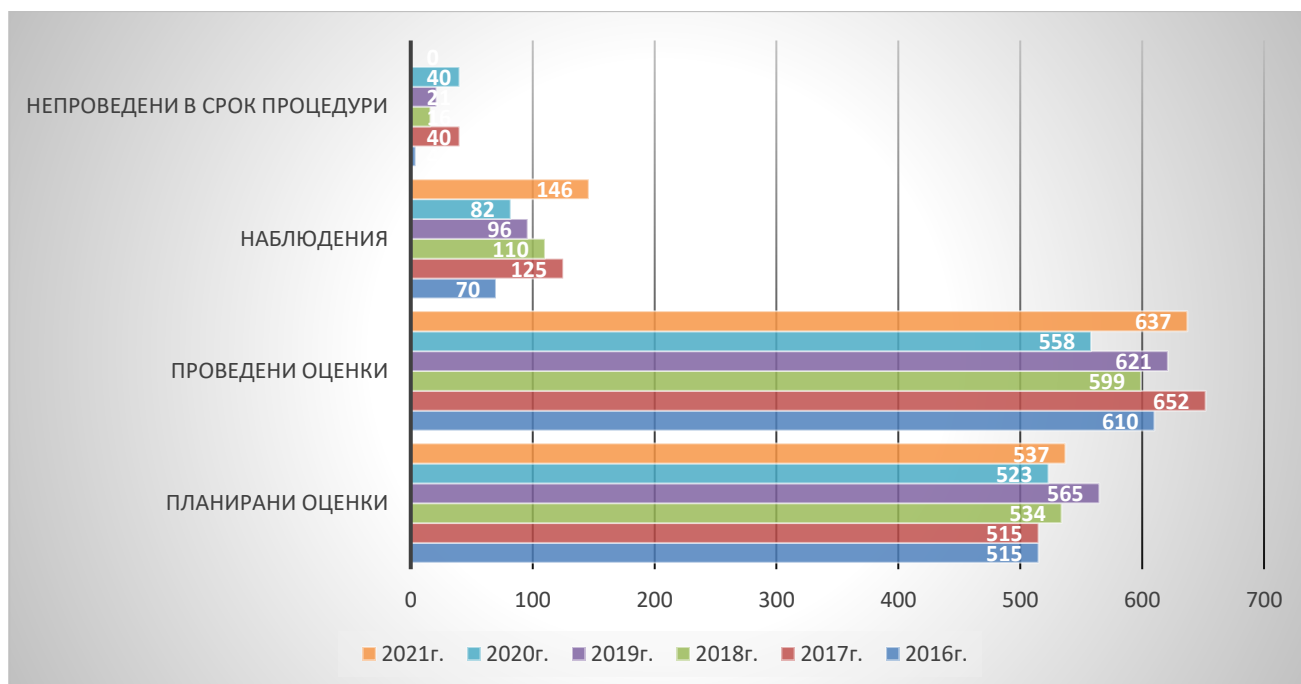
- отнети акредитации – 15 бр.
- отказ от акредитация – 1 бр.
- ограничени обхвати на предоставена акредитации – 29 бр.
- спране на акредитация за срок до 6 месеца – 7 бр.
- Прекратяване на процедура за акредитация – 1 бр.
- промяна на елемент – 249 бр.

За сравнение резултатът от действията на агенцията по поддържане на акредитацията през 2020г. и 2019г., както следва:

За сравнение с предходни отчетни периоди, както следва:

4.3.9 Проверка на компетентността на акредитираните лаборатории/органи чрез участие в междулабораторни сравнителни изпитвания/изпитвания за пригодност:

Съществена част от проверката на компетентността на акредитираните от ИА БСА лаборатории и органи за контрол е изискването от акредитираните органи за оценяване на съответствието (ООС) и от кандидатите за акредитация информация за резултатите от тяхното участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност, както и за плановете им да участват в такива в рамките на съответния акредитационен цикъл. По време на всяка оценка на място екипите на ИА БСА оценяват резултатите от участия на ООС в междулабораторни сравнения, както и действията, които те са предприели в случаи на незадоволително (неуспешно) участие в сравнения.

Съгласно действащата нормативна рамка подходящите междулабораторни сравнения следва да са съгласно изискванията на ISO/IEC 17043 и организирани от:

- Акредитирани провайдъри (организатори);
- Провайдъри (организатори), публикувани на страницата на агенцията в интернет, съгласно т. 4.1.12 от процедура BAS QR 18;
- Сравнения, организирани/ съорганизирани от структури на Европейската комисия;
- Сравнения, организирани от Национални органи/ организации, оторизирани да провеждат сравнения (като например Национален институт по метрология, Национални референтни лаборатории и др.).

На интернет страницата на ИА БСА се публикува информация за акредитирани чуждестранни и български РТ провайдъри (организатори) в различни области на изпитване с цел подпомагане на избора на ILC/РТ.

От 01.04.2017г. ИА БСА извършва акредитация на организатори на изпитвания за пригодност, съгласно БДС EN ISO/IEC 17043:2010 „Оценяване на съответствието. Общи изисквания за изпитванията за пригодност (ISO/IEC 17043:2010 Conformity assessment - General requirements for proficiency testing)“. Към края на 2021г. не са постъпвали заявки за акредитация на организатори на изпитвания за пригодност и не са извършвани оценки на място.

През 2021г. в ИА БСА не са постъпвали покани за участие в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност, организирани от името на EA, както и от името на ILAC, APLAC или други международни организации.

През 2021г. от лабораториите, извършващи изпитване и калибриране в процеса на оценяване редовно е изисквана информация за участията в междулабораторни сравнения и изпитвания за пригодност и за резултатите от техните участия.

4.3.10 Удостоверяване на съответствието с Добрата лабораторна практика:

През отчетния период не са регистрирани запитвания за удостоверяване на съответствието с принципите на Добрата лабораторна практика, съгласно Наредба за принципите, инспекцията и удостоверяването на Добрата лабораторна практика (ПМС №207/2004г.).

По постъпило през 2020 г. 1 брой заявление за удостоверяване на съответствие с принципите на Добра лабораторна практика е открита процедура и в края на 2020 г. е проведена предварителна оценка на място. През отчетния период 2021 г. лабораторията прави искане за прекратяване на производството по откритата процедура. Във връзка с изложените обстоятелства ИА БСА е прекратила производството по открита процедура за удостоверяване на съответствие с добрата лабораторна практика.

До края на 2021 г. няма приключили процедури за удостоверяване на съответствието с принципите на Добрата лабораторна практика.

5. НОВИ ДОКУМЕНТИ ОТ СИСТЕМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ИА БСА

Системата за управление на Агенцията следва и се адаптира към очакванията на потребителите и на изискванията на международните стандарти, които са приложими към органите по акредитация. Приносът на оценителите, на акредитираните органи и на заинтересованите страни спомага да се определи посоката на действие на системата за управление. Промените в системата за управление през изтеклата година бяха наложени от: осигуряване на съответствие на системата за управление на ИА БСА с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17011:2017, EA, ILAC и IAF

➤ актуализиране на предприетите от ИА БСА мерки за борба с разпространение на COVID-19 и преодоляване на последствията от пандемията.

През 2021г. са актуализирани следните вътрешни процедури и инструкции от системата за управление на агенцията:

➤ Процедура за акредитация BAS QR 2 и форми за водене на записи към нея BAS QF 2.2 (PO), BAS QA 2.14.1, BAS QF 2.9.5.4 (17025) Секция F, BAS QF 2.9.5.4 (17021-1) Секция F, BAS QF 2.9.5.4 (17065) Секция F, BAS QF 2.9.5.4 (14065) Секция F, BAS QF 2.9.5.4 (17020) Секция F, BAS QF 2.9.5.4 (17024) Секция F, Приложение 1 към BAS QF 2.9.5.4. Секция F, BAS QF 2.9.5.5 (съгласно т. 5.4, т. 8.1 и т. 8.2 от BAS QR 2 и чл. 34 от ЗНАООС), BAS QF 2.11.6 (PO 7(1) BAS QR 2)

➤ BAS QF 7.3(14065) Карта за оценка на водещ оценител/оценител/експерт в област органи по верификация

➤ форми за водене на записи към процедури от СУ на ИА БСА - BAS Q(A) 1.1.19, BAS Q(A) 1.1.20, BAS Q(F) 26.1, BAS QF 7.15

➤ BAS QR 10 Правила за работа на Съвета по акредитация към Изпълнителния директор на ИА БСА

➤ BAS QR 17 Процедура за установяване на схеми за акредитация

➤ BAS Q(F) 21/4 Вътрешни правила за прилагане на системата за двоен подпис

➤ BAS QR 32 Процедура за акредитация на гъвкав обхват

➤ BAS QI 2 Инструкция за управление на програмите за оценяване

➤ BAS QI 2 pril.3 (ЛИ), BAS QI 2 pril.3 (ЛК), BAS QI 2 pril.3 (МЛ) BAS QI 2 pril.3 (ОСП), BAS QI 2 pril.3 (ОССУ), BAS QI 2 pril.3 (ОК), BAS QI 2 pril.3 (ОСЛ) Указания за представяне на информация от ООС за дейността им през предходна година

➤ BAS QI 2 pril.9 Инструкция за оценяване на ОСП, които извършват изпитвания в процеса на сертификация сами или използват неакредитирани лаборатории – подизпълнители

➤ BAS QI 2.3 Инструкция за акредитация за целите на нотификация

➤ BAS QI 2.4 Инструкция за акредитация на органи за оценяване на съответствието съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 305/2011 от 9 март 2011 година за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти и за отмяна на Директива 89/106/ЕИО на съвета

➤ BAS QI 3 Инструкция за идентификация на сертификати за акредитация на органи за оценяване на съответствие

➤ BAS QI 11 Инструкция за етично поведение на постоянния и привлечен персонал на Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация"

➤ BAS QI 20 Харта на Клиента

➤ BAS QI 22 Приложение 3 Декларация за информирано съгласие (ВО/ТО/ТЕ), Приложение 4 Декларация за информирано съгласие (ЮЛ/ЕТ ООС) BAS QI 24

➤ BAS QI 24 Инструкция за формулиране на обхвата на акредитация на лаборатории, извършващи калибриране.

Актуализираните документи от системата за управление на агенцията с публичен характер са публикувани на страницата на агенцията в интернет, процедурата за акредитация и в държавен вестник.

6. ВЪТРЕШЕН ОДИТ И ПРЕГЛЕД ОТ РЪКОВОДСТВОТО

С цел удовлетворяване на изискванията на т. 5.7 от ISO/IEC 17011:2017 и на основание действащата процедура на ИА „БСА“ за вътрешен одит BAS QR 9 в периода **17.12.2020г., 11-15.01.2021г. и 22.01.2021г.** беше проведен вътрешен одит на системата за управление на агенцията, съгласно утвърдена от изпълнителния директор годишна програма за вътрешен одит. Като резултат от проведения вътрешен одит, всички дейности и отговорности в ИА „БСА“ и съответните обекти бяха оценени по елементите на системата за управление в съответствие с ISO/IEC 17011:2017.

При спазване на изискванията на ISO/IEC 17011:2017, се проведе преглед от ръководството на системата за управление с цел гарантиране на нейното функциониране в съответствие с изискванията към органите по акредитация, резултатите от който са представени в доклад от март 2021г.

7. ЕКСПЕРТНА ДЕЙНОСТ

За отчетния период специалисти на ИА "БСА" осъществиха експертна дейност в следните направления:

➤ Изготвяне на становища по документи на EA, ILAC, IAF и други.

➤ Участия в заседания на ТК 34 към БИС.

➤ Участия в Междуведомствена консултативна комисия по биологично земеделие към Министъра на земеделието, храните и горите.

➤ Участие в РГ 20 на МОСВ.

Участия като наблюдатели или извършване на оценки от името на друг НОА в изпълнение на изискванията на EA2/13 „Трансгранична политика за сътрудничество между членовете на EA“:

➤ НОА на Италия (Accredia) - 1 бр.

➤ НОА на Германия (DaKks) - 3 бр.

Курсове, хармонизиращи срещи и обучения:

В ИА БСА е внедрена и работи специализирана електронна модулна система за обучение „E-learning“. Проведено е едно обучение модул А (БДС EN ISO/IEC 17011:2018) за отчетния период. С помощта на системата бяха проведени обучения по модул Б (Изисквания на стандарт БДС EN ISO/IEC 17020:2012, БДС EN ISO/IEC 17025:2018, БДС EN ISO/IEC 17065:2012).

- Хармонизираща среща за правилата и изискванията за акредитация на ИА БСА ВО/ВВО/ОЛП/Служители на ИА БСА: 01.03.2021

-Лаборатории за изпитване (БДС EN ISO/IEC 17025:2018) хармонизираща среща 31.05.2021

- Органи за сертификация на системи по БДС EN ISO/IEC 17021-1 и EMAS хармонизираща среща - 08 януари 2021г.

- Органи по сертификация на продукти по БДС EN ISO/IEC 17065 – хармонизираща среща - 25 януари 2021 г.

- Хармонизираща среща на схемни мениджъри, водещи оценители, външни водещи оценители, логистици и служители на ИА БСА: 27.09.2021 г.

- Хармонизираща среща за служители на ИА БСА: 16.06.2021 г.

- Оценка на съответствието. Изисквания към органите по акредитация, извършващи акредитация на органи за оценка на съответствието в съответствие с БДС EN ISO / IEC 17011: 2017 Модул А- 22-23 януари 2021 г.

- Модул В (БДС EN ISO/IEC 17065:2012) - Обучение за технически експерти и нови служители на ИА БСА: 07-09.06.2021

- Модул В (БДС EN ISO/IEC 17020:2012) Изисквания за акредитация на органи за контрол. Техника на оценяване. Практически упражнения по групи (3 дни) - Обучение за водещи оценители, технически експерти и технически оценители: 31.05-02.06.2021

- Модул В (БДС EN ISO/IEC 17025:2018) Изисквания за акредитация на лаборатории. Техника на оценяване. Практически упражнения по групи (3 дни) "Акредитация на Лаборатории за изпитване и/или Калибриране по БДС EN ISO/IEC 17025:2018" - Обучение за обучаващи се водещи оценители, технически експерти и експерти към КА: 11.06 - 14-15.06.2021.

През отчетния период от ИА БСА са организирани и проведени обучения за въввлечени в процеса по оценяване на ООС водещи оценители, служители, технически оценители и експерти.

Проведени са:

- хармонизиращи срещи на водещи оценители;

- обучения на технически оценители и технически експерти на Агенцията за акредитация на органи за оценяване на съответствието и за акредитация на органи за контрол.

През периода е запазена наложената практика за системно обучение на щатния и привлечен персонал през годините. Организирането и провеждането на тези обучения е с цел осигуряване и поддръжане на високо ниво на компетентност и унифициране на подхода при осъществяване на дейностите по оценяване на ООС.

Провеждане на семинари за акредитирани от ИА БСА организации и потенциални потребители на акредитацията:

- Обучение на тема: Системи за управление за борба с подкупването ISO 37001: 20.12.2021

- Обучение на тема: Основи на киберсигурността ISO 27000: 21.12.2021

- Информационно събитие: 08.10.2021 Пловдив

- Информационно събитие: 11.10.2021 Бургас

- Информационно събитие: 28.10.2021 София

- Информационно събитие: 01.11.2021 София

- Информационно събитие: 17.12.2021 София

3.3. Участие в **международни семинари, конференции и обучения**, имащи отношение към дейността по акредитация и Добрата лабораторна практика в европейски и световен мащаб и тенденциите в нейното развитие:

Проведе се Международна конференция от ИА БСА с тема „Акредитация в условията на криза“ в периода 02-03.12.2021 София в която взеха участие на изключително високо ниво от всички международни организации в областта на акредитацията – IAF, ILAC, EA, EA MAC и др. В нея участваха и представители на национални органи на страни членки на EA. Конференцията имаше много добри отзиви и заявено желание за следващи действия и срещи.

8. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Въпреки пречките, които създаде световната пандемия от COVID-19, ИА БСА продължи активната си дейност на пълноправен член на IAF и ILAC. През изминалата 2020 г., Агенцията вземаше активно участие в он-лайн срещите на комитетите и работните групи към двете организации.

В изпълнение на залегналите изисквания на Регламент (ЕО) №765/2008 и приложимата регулаторна рамка в областта на акредитацията, за потвърждаване на действащото Многостранно споразумение като база за дейността по оценка на съответствието, беше проведена регулярна партньорска оценка на ИА БСА в две последователни части в периодите 28.06 – 02.07.2021г. и 18.10 – 22.10.2021г. Общо в двете части на оценката участваха 11 представители от 10 различни национални органи по акредитация, определени да представляват Европейската организация за акредитация и да осъществят проверка и изготвят последващ доклад от нея. Заключениеята на проверяващия екип са изключително важни, както за българския бизнес и за нас предвид доказаната компетентност на БСА, така и за Министерство на икономиката като принципал на българския национални орган за акредитация.

Същевременно се затвърди и досегашното представяне чрез активно участие в дейността на работните групи и комитети на EA. За пореден път се избра служител на ИА БСА във висшите ръководни органи на EA и IAF.

Представители от ИА БСА активно се включиха в работата на Генералните асамблеи на EA, IAF, ILAC и FALB, Комитетите, Експертните и Работни групи на организациите, като взеха участие в следните семинари, конференции и обучения и други срещи през 2021 г. :

➤ Участия в заседания на комитетите на Европейската организация за акредитация EA:

- Комитет по сертификация и Комитет за контрол на Европейската организация за акредитация – 2 заседания;
- Комитет за контрол на европейската организация за акредитация EA IC- 2 заседание;
- Комитет за хоризонтална хармонизация на Европейската организация за акредитация – 2 заседания;
- Съвет за Многостранното споразумение на Европейската организация за акредитация – 2 заседания.
- Генерална асамблея на Европейската организация за акредитация – 4 заседание.
- Среща на работна група Околна среда и FALB -2 заседания.

➤ Участие в работата на комитетите и Генералните асамблеи към IAF и ILAC

➤ Участие в работата на съвместната Генерална асамблея на IAF/ILAC

➤ Други участия

- Участие в Експертна група за Акредитация и оценяване на съответствието - 20 януари 2021 г.;
- Участие на представител на ИА БСА в работна група на IAF за сертификация на системи за управление – 2 заседания;
- Участие на представител на ИА БСА в работна група на IAF -TWG MRVA 24 Февруари 2021;
- Участие в съвместна оценка с Европейската агенция за железопътен транспорт на акредитиран нотифициран орган (NoBo) в тази област в България – 12-14 април 2021г.
- Участие в партньорска оценка на НОА на Австрия (AA) - 12 – 19 февруари 2021 г.;
- Участие в партньорска оценка на НОА на Сърбия (ATS) – 15-19 ноември 2021г.;
- Участие в партньорска оценка на НОА на Кипър (CYS-CYSAB) – 11-15 октомври 2021 г.;

– Участие в организирано от ЕА МАС опреснително обучение за членове на екипи на ЕА за сертификация на системи за управление и сертификация на лица в периода 08 -09 юни 2021г.

9. Двустранно сътрудничество:

През 2021 г. ИА БСА продължи своята политика за укрепване на сътрудничеството и разширяване на обхвата на взаимодействие с партньорските организации и заинтересованите страни. И през тази година продължи сътрудничеството с националните органи по акредитация, членове на ЕА, IAF и ILAC.

Осъществиха се действия по изпълнението на подписани споразумения за сътрудничество с НОА и останалите органи по от инфраструктура по качеството. ИА БСА затвърди и миналогодишните си постижения за обмен на информация и опит, взаимно участие в програмите за обучение и курсове за персонала, реализация на съвместни проекти, участия в междулабораторни сравнения и др.

През 2021 г. ИА БСА подписа меморандум за сътрудничество с УНСС. УНСС и ИА БСА ще си партнират при подготовката на кадри за повишаване на квалификацията им в областта на акредитацията и иновациите в тази област, ще си сътрудничат и при осъществяване на национални и международни проекти между образованието, научните изследвания и бизнеса, в областите от взаимен интерес. Двете страни взаимно ще си съдействат за привличане на специалисти и експерти от ИА БСА при разработване на нови и актуализиране на действащи учебни планове, квалификационни характеристики и учебни програми, както и за участие на експерти в учебния процес и при извършване на научно-приложни изследвания, изграждането и усъвършенстването на учебно-материалната база на УНСС.

През 2021 г. ИА БСА продължи работата по подписаните **Меморандум за сътрудничество с Министерство на регионалното развитие и благоустройство** с цел ефективно изпълнение на определените им функции и задачи в националната нормативна уредба и правото на Европейския съюз (ЕС).

ИА БСА и МРРБ чрез обединяване на усилия и координиране на съвместни действия си успяха да осигурят извършването на качествена оценка на компетентността на кандидатите за оправомощаване и нотификация, на контрола и надзора на дейността на органите за оценяване на строителни продукти, оправомощени и/или нотифицирани от Република България пред Европейската комисия (ЕК) и държавите-членки на ЕС, при заявено тяхно желание за акредитация за целите на нотификацията чрез съвместни екипи.

10. УЧАСТИЕ НА ИА БСА В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА ПО МЕЖДУНАРОДНИ И ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ

На 17.05.2017 г. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ /ИА БСА/ стартира изпълнението на проект BG16RFOP002-2.008-0001 „Повишаване ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията“, финансиран по Приоритетна ос „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020. Договор за безвъзмездна финансова помощ №BG16RFOP002-2.008-0001-C01/17.05.2017 г.

Основната цел на проекта е да допринесе за повишаване ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията от ИА БСА.

За изпълнение на основната си цел, проекта предвижда комплекс от мерки за подобряване инфраструктурата по качество, а от там за повишаване ефективността и ефикасността на услугите, предоставяни на българските предприятия в областта на акредитацията.

Мерките включват: провеждане на специализирани информационни събития и обучения за потребители на услугите по акредитация; популяризиране ролята и значението на акредитацията за гарантиране спокойствието на крайният потребител на стоки и услуги; внедряване на съвременни ИКТ рашения, необходими за ефективното управление на услугите, предоставяни на бизнеса; провеждане на 20 проучвания в областите „изпитване“ и „калибриране“ за оценка на съответствието на предоставяните услуги чрез

междулабораторни сравнения в областите на изпитване; въвеждане на нова дейност за ИА БСА - акредитация за целите на нотификацията, други.

Проектът е с бюджет 3 791 765.70 лв. и се изпълнява в рамките на 30 месеца (17.05.2017 г. - 17.11.2019 г.). Той надгражда изпълнените до момента проекти, реализирани от ИА БСА по предходния оперативен период.

За периода 01.01.2021 г. – 31.12.2021 г. са изпълнени последните дейности и е финализиран проекта, като са изразходвани отпуснати средства по проекта от получена верификация.

Срокът за изпълнение на проекта приключи на 21.12.2021г. като полученото се забавяне се дължи на невъзможността да бъдат изпълнявани някои от дейностите в условията на пандемия.

11. ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

11.1 Поддържане на публични регистри

В отчетния период постоянно се актуализираше новия уебсайт на ИА БСАи се публикува информация, имаща отношение към акредитацията;

➤ Към 31.12.2021 г., Регистъра на акредитираните лица се поддържа с актуални данни;

➤ Към 31.12.2021 г., Регистъра за акредитираните органи за валидация и верификация;

➤ Към 31.12.2021 г., Регистъра на независимите акредитирани проверяващи по околна среда - в съответствие с изискванията на чл. 135, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда във връзка с прилагане на Наредбата за националната схема за управление по околна среда и одитиране е с актуални данни;

➤ Към 31.12.2021 г., Регистъра на лицата, за които е удостоверено съответствие с Добрата лабораторна практика е с актуални данни;

➤ Към 31.12.2021 г. се поддържа публичен регистър за проведени Обществени поръчки

11.2 Връзка с клиенти

С цел усъвършенстване на услугите, предоставяни от агенцията, функционира система за измерване удовлетвореността на клиентите от услугите, предоставяни от ИА БСА. Връзката се осъществява посредством лист за обратна връзка. Информацията от листовете за обратна връзка е полезна за постоянното усъвършенстване на системата за управление.

През отчетния период в агенцията за 621 оценки на място са представени 254 бр. Листове за обратна връзка, от които 232 бр. (91%) с отлична оценка, 16 бр. (6%) с добра оценка, 0 бр. със задоволителна оценка, 1 бр. с незадоволителна оценка и 5 бр. без отговор.

11.3 Международен ден на Акредитацията

В условията на пандемия ИА БСА отбеляза 9 юни Световният ден на акредитацията, глобална инициатива, създадена съвместно от Международния акредитационен форум (IAF) и Международната организация за акредитация на лаборатории (ILAC). Фокусът на 2021 година е върху Програмата на ООН за устойчиво развитие в подкрепа на изпълнението на целите за устойчиво развитие и насърчаването на многото начини, по които акредитацията може да помогне за постигането на тези цели.

11.4 Информационни събития за популяризиране на дейността на ИА БСА:

През 2021 г. Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ продължи провеждане на информационни срещи за популяризиране на дейностите по акредитирани услуги по оценка на съответствието, като голяма част от информацията се представяше онлайн и чрез информационни материали и публикации.

В рамките на годината се проведеха и информационни срещи с представители на бизнеса и на лицата, заинтересовани от процеса по акредитация.

12. АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНА ДЕЙНОСТ

12.1 Административна дейност на ИА БСА

За периода на календарната 2021 г. са извършени единствено услуги по акредитация, като обобщената информация относно административно - деловодната дейност, е както следва:

Приети заявления за период 01.01.2021 - 31.12.2021 - общ брой- 197 броя, като от тях:

- Първоначална акредитация - 17 броя
- Преакредитация и разширение- 141 броя
- Разширение на обхвата - 39 броя

За сравнение за предходните периоди- за 2020г. – 223бр. и за 2019г. - 205 бр.

Открити процедури за периода 01.01.2021 до 31.12.2021 - общ брой 186 броя, като от тях:

- Първоначална акредитация – 17 броя + 9 броя /2020 г. /
- Преакредитация и разширение- 108 броя + 17 броя /2020 г./
- Разширение на обхвата - 31 броя + 4 броя /2020 г./

За сравнение през предходната 2020 – 202бр. и за 2019г. - 135 бр.

Обща деловодна дейност извън специализирано деловодство:

- Постъпили преписки и отговори по тях – **1 906 броя.**

Входящи – 1152 броя; Изходящи – 754 броя

➤ Вътрешни входящи преписки – 128бр. , изходящи преписки – 87бр. – общ брой вътрешни преписки – 215 броя.

12.2 Правна дейност на ИА БСА за 2021 г.

Правна дейност на ИА БСА за 2021г.

През изминалия отчетен период Агенцията е предприела всички законови мерки по защита на държавния интерес и недопускане нарушаването на финансовия и правен интерес на ИА БСА, като по всички правни спорове са предприемани в изискуемите срокове действия по съответния законов ред. Агенцията през 2021.е страна по следните дела:

12.2.1 Висящи дела в съдилищата в Република България граждански/административни/административно – наказателни/ наказателни дела:

Граждански дела - 3 броя

Страни: ИА БСА -физически и юридически лица с предмет: искове по ЗЗД;

Административни - 0 броя, Административно – наказателни - 0 броя, Наказателни - 0 броя

12.2.2 ПРИКЛЮЧИЛИ СЪДЕБНИ ДЕЛА

През 2021 г. в съдилищата в Република България ИА БСА има 11 броя дела, като от тях административни дела: – 0 броя и граждански дела/заповедни производства/ - 11 броя.

12.2.3 Висящи изпълнителни дела - 8 броя

С взыскател ИА БСА - 8 броя, с длъжник ИА БСА - 0 броя.

ИА БСА е предоставила информация от значение за изясняване на фактическата страна на дела и/или попълването им с доказателства по искане на различни съдилища, в качеството си на националния орган по акредитация на Република България в съответствие с Регламент (ЕО) № 765/2008 на Европейския парламент.

13. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТНА ПРОГРАМА – 2000.01.04 „ИНФРАСТРУКТУРА ПО КАЧЕСТВОТО В ПОДКРЕПА РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИКАТА”

Заложените в програма “Инфраструктура по качеството в подкрепа развитието на икономиката” цели са:

1. Осигуряване на акредитация на органи за оценяване на съответствието при спазване на изискванията на хармонизираните стандарти;

2. Създаване и поддържане на доверие в техническата компетентност на органи за оценяване на съответствието, намаляване на риска за бизнеса и неговите клиенти и международно признаване на издадените сертификати от националния орган по акредитация;

3. Осигуряване на съвременна и модерна инфраструктура за постигане на точни, методологично проследими и сравними измервания в страната, международно еквивалентни еталони и признаване на резултатите от измерванията в Република България;

4. Постигане на ниво на контрол, отговарящо на нуждите на страната и осигуряващо доверие и ефективна защита на обществените интереси, свързани с измерванията в областта на здравеопазването, обществената безопасност, защитата на околната среда, държавните и общинските вземания и търговските плащания, както и с данъчната политика и контрола върху хазартните игри;

5. Ефективен надзор за безопасността на продуктите, пуснати на пазара и в действие, контрол на качеството на течните горива, пресичане на нечестната конкуренция и защита на живота и здравето на хората, безопасността на домашните животни, интересите на потребителите и опазването на околната среда и вещите;

6. Осигуряване на безопасна експлоатация на язовирите чрез извършване на надежден и ефективен контрол на техническото състояние и безопасната експлоатация на язовирните стени и съоръженията към тях;

7. Участие в процеса на подготовка и приемане на актове и решения на ЕС за развитие на Общностната политика и принципите, заложи в хармонизираното техническо законодателство;

8. Подобрен достъп до услуги по оценяване на съответствието;

9. Осигуряване на предпоставки за признато съответствие на българските продукти;

10. Развитие и подобряване на националната инфраструктура по качеството.

Заложените в програмата цели които имат отношение към дейността на Българска служба за акредитация се постигат чрез:

➤ Акредитация и поддържане на акредитация на качествени и признати от европейския пазар услуги по оценяване на съответствието, предоставяни от органи за оценяване на съответствието.

➤ Поддържане на високо ниво на компетентност в целия процес на акредитация и към укрепване на доверието в агенцията като служба, която гарантира сертификат за акредитация, признат и достатъчен за цялата територия на ЕС, както и за създаване на предпоставки и условия за извършване на оценяване на ООС в законовата област, съгласно Регламент (ЕО) № 765/2008.

➤ Поддържане на членство в ЕА.

➤ Поддържане на статута на Агенцията като страна по Многостранното споразумение с европейската организация за акредитация (EA-MLA) за взаимно признаване на резултатите от оценки на съответствие. Това прави факт признаването на дейността на всички акредитирани от ИА БСА органи за оценяване на съответствието (ООС) във всички области на акредитация, в които EA-MLA действа.

➤ Споразумението улеснява свободното движение на продукти и услуги в Европа и останалия свят. То елиминира нуждата доставчиците на стоки и услуги, и самите стоки и услуги да бъдат сертифицирани или изпитвани във всяка държава, в която се пускат на пазара и осигурява възможността всеки продукт или услуга, носещи символа на Органа по акредитация на сертификата или протокола от изпитване, които да бъдат експортирани в друга държава да бъдат приети без да бъдат обект на допълнителни изпитвания, контрол или сертификация.

➤ Повишаване на статута и обхвата на признаване на дейностите на ИА БСА, като считано от 11 май 2018 г. ИА БСА е с разширен обхват като страна по Многостранното споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация на Международния акредитационен форум (IAF MLA) за област „Валидиране и верификация съгласно ISO 14065“ (ISO 14065:2013 „Greenhouse gases - Requirements for greenhouse gas validation and verification bodies for use in accreditation or other forms of recognition“).

➤ В рамките на отчетния период чрез разширение на обхвата на Европейската организация за акредитация в качеството ѝ на Регионална група в IAF, е разширен обхвата на споразумението на ИА БСА в IAF, IAF-MLA в област „Системи за управление“ за подобхвати: ISO 22000 – Системи за управление на безопасността на хранителни продукти и ISO/IEC 27001 – Системи за управление на сигурността на информацията.

14. ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Финансово стопанската дейност на БСА е свързана с осигуряване на дейността възложена съобразно действащото Многостранно споразумение с Европейската организация за акредитация (EA-MLA) за взаимно признаване на резултатите от оценки на съответствие, действащото българско и европейско законодателство и нормативна рамка. С оглед на това осигуряване в Агенцията се предприемат мерки за поддържане в добро състояние на материално-техническата база, въпреки че наличната компютърна техника не е обновявана поради ограничения бюджет и липсата на утвърдени капиталови средства.

Към настоящия момент служителите на Агенцията изпълняват задълженията си със доставена по изпълняван проект по ОП ОПИК компютърна техника, с цел недопускане нарушен ефективен ритъм от персонала.

Отчет на основните параметри на бюджета

Изпълнителна агенция “Българска служба за акредитация” (ИА БСА, Агенцията) е юридическо лице със седалище гр. София, второстепенен разпоредител с бюджет към Министъра на икономиката. Ежегодно Министъра, в качеството си на първостепенен разпоредител с бюджет, утвърждава бюджет на Агенцията за осъществяване на акредитация и изпълнението в пълен обем на поставените задачи.

Издържката на агенцията се формира от бюджетни средства и от приходи от собствена дейност.

➤ Приходи на ИА БСА

Приходите на агенцията за изтеклия период са формирани от постъпления от услуги, свързани с предоставяне на услуги по акредитация. Цените на услугите, предоставяни от ИА БСА са определени в Ценоразпис (BAS QR 8), одобрен от Съвета по акредитация и утвърден от изпълнителния директор, съгласно разпоредбите на Закона за националната акредитация на органи за оценяване на съответствието (ЗНАООС).

За изтеклия период извършените и фактурирани дейности на ИА БСА са в размер на 2 636 039 лв., при уточнен план 2 754 000 лв.. От тях са събрани и реално са постъпили в сметката на ИА БСА приходи в размер на 2 586 142 лева.

Разликата между фактурираните и реално постъпилите приходи е в малък размер – 49 897 лв.(1,89%) , което е в резултат от предприетата правилна финансова политики, и се дължи на невъзможността на част от акредитираните лица да заплащат таксите своевременно и изцяло, за което са предприети съответните законови действия от страна на ИА БСА по събиране на начислените плащания и валидността на предоставената акредитация.

Голямо влияние по несъбраните и фактурирани вземания оказва факта, че при проведен вътрешен одит на изпълнението на бюджета на ИА БСА за 2014 г. от екип на Дирекция „Вътрешен одит“, Министерство на икономиката, е изразено мнение относно изпращането на фактурите на клиентите чрез „Български пощи“ ЕАД като неефективно изразходване на средства, както и че разходооправдателния документ следва да се изпраща по електронен път, с цел икономия. В тази връзка немалък брой клиенти на Агенцията извършват разплащания на дължимите по издадени към тях фактури след получаване на оригинал на фактура, а не при изпращането им по електронен път, което за последното тримесечие на 2021 г. реално се води до заплащане в следващ отчетен период.

➤ **Разходи**

Общият размер на извършените разходи по бюджет за 2021 г. е 1 515 645 лв. Същите се разпределят по направления, както следва:

• за заплати и др. възнаграждения на персонала	910 281 лв.
• за осигурителни плащания	190 351 лв.
• за текуща издръжка	264 543 лв.
• платени държавни и общински данъци	11 863 лв.
• други разходи за лихви	7 лв.
• за членски внос	50 727 лв.
• придобиване на ДМА	82 473 лв.
• Придобиване на НДА	5 400 лв.

➤ **Плащания към персонала (за заплати и др.възнаграждения, включително и осигурителни)**

Голям дял от общите разходи – 60,06 %, са свързани с плащания към персонала (заплати, обезщетения и др.), нает по трудови и служебни правоотношения, както и с възнаграждения на привлечения външен персонал (оценители и експерти), предвид естеството на дейността на ИА БСА. За осъществяване на основната си дейност по акредитация, ИА БСА привлича по граждански договори външни експерти в качеството им на водещи оценители, технически оценители или експерти, компетентни в различни области на икономиката, в които икономическите оператори заявяват акредитация. Размерът на възнаграждението им се изчислява на базата на определена часова ставка, дефинирана във вътрешен акт на агенцията.

В сравнение с предходната 2020 г. разходите през 2021 г., свързани с плащанията към персонала са увеличени с 1.07 %, като се запазва порядъка на изразходените финансови средства. Въпреки това все още Агенцията е с недостатъчен ресурс за адекватно заплащане както на вътрешен, така и на привлечен персонал което в кратък срок може да доведе до реална невъзможност от осигуряване на ефективен работен процес и ефикасни мерки за обезпечаване на необходимата компетентност съгласно изискванията на международната нормативна рамка в областта на оценката на съответствие.

Разходите за осигурителни плащания представляват 12,56% от общите разходи на Агенцията през отчетния период на текущата година и са производна величина на изразходваните средства за плащания към персонала (щатен и нает). За сравнение разходите свързани с плащанията към персонала за осигурителни вноски за 2020г. са 13,36% от общите.

➤ **Средства за текуща издръжка**

Разходваните средства за текуща издръжка на агенцията през 2021 г. представляват 17,45% от общия размер на разходите, и са намалени в сравнение с предходната 2020 година - 19,68 %, като включват:

- разходи за осигуряване на най-необходимите материали и консумативи в пряката ежедневна работа на администрацията;
- разходи за външни услуги, електро и топлоенергия, вода, телекомуникационни и телеграфопощенски услуги, поддържане на компютърната техника и други външни услуги;
- текущ ремонт на предоставените активи на агенцията;

- разходи за квалификация и преквалификация за персонала;
- разходи за данъци, такси и административни санкции;

➤ **Средства за членски внос в Европейската организация за акредитация (ЕА)**

Като пълноправен член на Европейската организация за акредитация ИА БСА заплаща годишна такса за членски внос, която се изчислява съгласно правила на ЕА за определяне на годишни такси, основаващи се на комбинация от UN коефициент (в зависимост от статута на икономиката на страната, в която оперира Националният орган по акредитация) и категория, определена от броя на областите на акредитация, за които агенцията е страна по Многостранното споразумение на Европейската организация за акредитация (ЕА МЛА).

Годишната такса за членски внос за 2021 г. е платена през четвърто шестмесечие на 2020 г., като в 2021 година успя да се заплати и дължимия членски внос за 2022 г. в размер на 28 696 лв., с което заплатения членски внос през периода заедно със заплатените суми за членски внос към БИС (600 лв.) IAF (4 885 лв.) и ILAC (16 546 лв.) е общо 50 727 лева.

Платените средства представляват 3,35% от общия размер на разходите за 2021г., - за сравнение - 2,79% през 2020г., което като абсолютна стойност спрямо останалите разходи по пера е с относително малка тежест, но е дължим и постоянен разход.

➤ **Средства за капиталови разходи**

През 2021 година в плана на бюджет няма утвърдени средства за капиталови разходи за Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ което води до реален проблем при осигуряване на ефективна и ефикасна дейност. С корекция на бюджета в края на месец декември 2021г. са отпуснати средства, с които се доставиха необходими устройства за обезпечаване на нормалната дейност на агенцията.

15. УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ, ПОСТОЯНЕН ПЕРСОНАЛ, ТЕХНИЧЕСКИ ОЦЕНИТЕЛИ И ЕКСПЕРТИ

За нуждите на ИА БСА са въведени процедури и политика за ефикасно управление на човешките ресурси чрез привличане на постоянен и външен персонал. В настоящия момент състоянието на числения състав на ИА БСА е както следва:

Постоянен персонал

Щатният персонал към 31.12.2021 г. на Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“ е 39 щатни бройки - 2 бройки по трудово правоотношение и 37 – по служебно правоотношение при следното разпределение по структурните звена в агенцията:

I. Дирекция “ Административно-правно и финансово-стопанско обслужване” /АПФСО/

Обща численост	Заети щатни бройки	Извън щатни / граждански договори
8	5	3 бр. извън щатни през 2021 г. 2 бр. граждански договори за 2021 г.

Дирекция АПФСО включва следните длъжности:

- Директор - 1
- Главен експерт - 1
- Главен експерт “Човешки ресурси” - 1
- Старши счетоводител - 1

- Счетоводител - 1
- Старши експерт - 1
- Младши експерт - 2

Дирекция АПФСО изпълнява функции по административно, правно-нормативно, финансово-счетоводно и кадрово осигуряване на дейността на агенцията и на външните оценители/експерти.

II. Дирекция "Акредитация на органи за оценяване на съответствието" /АООС/.

Дирекция АООС организира оценяването на поискалите акредитация Органи за оценка на съответствието при спазване изискванията на процедурата за акредитация на ИА БСА; води регистър на сертификатите за акредитация и публикува информация за тях; осъществява надзор на акредитираните лаборатории, органи и проверяващи по околна среда за спазване на условията, при които са акредитирани; осъществява международна дейност със сродни организации и институции за създаване на условия за международно признаване на издадените документи.

Обща численост	Заети щатни бройки	Незаети щатни бройки
28	16	12

Дирекция "Акредитация на органи за оценяване на съответствието" има следната структура:

- Директор - 1

Отдел "Акредитация на лаборатории" /АЛ/

Обща численост	Заети щатни бройки	Незаети щатни бройки
13	7	6

Отделът включва следните длъжности:

- Началник отдел АЛ - 1
- Държавен инспектор - 2
- Главен инспектор - 3
- Старши инспектор - 6
- Инспектор - 1

Отдел „Акредитация на органи за сертификация и органи за контрол“ /АОСОК/

Обща численост	Заети щатни бройки	Незаети щатни бройки
14	9	5

Отделът включва следните длъжности:

- Началник отдел АОСОК - 1
- Държавен инспектор - 1
- Главен инспектор - 6
- Старши инспектор (за хора с трайни увреждания) - 1
- Старши инспектор - 4
- Инспектор - 1

Съгласно ПМС № 66 от 1996г. за кадрово осигуряване на някои дейности в бюджетните организации, ИА БСА ползва трима извънщатни служители – един изпълнител и двама технически сътрудника.

В началото на 2021 г. актуализация на работните заплати е извършена със средно 10%.

За осигуряване дейността по акредитация ИА БСА разполага със 14 щатни водещи оценители.

За осигуряване дейността по акредитация в ИА БСА са налице действащи сключени договори със 19 ВВО и 228 външни технически оценители и външни технически експерти.

В периода е извършено актуализиране и преоценяване на техническите оценители и експерти.

През изтеклата 2021 г. няма промяна в управленския екип на ИА БСА.

Освободени през 2021 г. са общо 8 служители, назначени са 5 служители. Все още Агенцията е в условията на сериозен недостиг на щатни бройки, като наличния ресурс е претоварен с възложените отговорности.

16. БЪДЕЩИ ПЛАНОВЕ

<p><u>Мисия на Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“</u> Подпомагане на икономическото развитие на Република България чрез премахване на техническите бариери пред търговията, защита на обществените интереси, здравето и безопасността на всеки български гражданин, опазване на околната среда и обществената сигурност.</p>			
<p><u>Основна цел на Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“</u> Качествена и компетентна дейност по акредитация на Органи за оценяване на съответствието в регулирани и нерегулирани области за защита на здравето и безопасността, опазване на околната среда и обществената сигурност.</p>			
<p>Приоритети:</p>	<p>Области за реализиране на приоритетите:</p>	<p>Дейности и действия за реализиране на приоритетите:</p>	<p>Резултати в краткосрочен и средносрочен план:</p>
<p>Устойчивост на дейността по акредитация и хармонизиране на услугите, предоставяни от акредитираните органи за оценка на съответствието.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ИА БСА изпълнява и осигурява възложените задължения в областта на оценката на съответствие, съгласно международните регламенти и стандарти, приложимата законова и нормативна рамка относно лаборатории за изпитване, калибриране, медицински лаборатории; органи за контрол; 	<ul style="list-style-type: none"> • Анализ, актуализация и непрекъснато подобряване на качеството на предоставените услуги по акредитация. • Внедряване на ефективни контролни механизми за осигуряване на безпристрастност, обективност и непредубеденост при извършване на оценяването и 	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на ефективен процес по акредитация в полза на обществото като ефикасен модел за експертно оценяване на техническата компетентност и интегритета на икономическите оператори и индустриалните организации • Повишаване на конкурентоспособността на българския бизнес чрез

	<p>органи за сертификация на продукти, за биологично производство и биопродукти; органи за валидация и верификация; органи за сертификация на системи за управление, органи по сертификация на лица, проверяващи по околна среда (EMAS) и организатори на изпитвания за пригодност.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обезпечаване на прозрачност относно изисквания и действия и съответствие между нормативно утвърдени правила на работа, проверка и изпълнение по време на процеса по акредитация; • Намаляване на административната тежест и подкрепа за органите за оценка на съответствие, икономическите оператори и краен ползвател; • Дигитализиране на процеса по акредитация и оценка на съответствие със постигане на „прозрачност в реално време“; • Прилагане на Програмата на ООН до 2030 за устойчиво развитие с идентифицирани 17 ключови области като: „добро здраве и благополучие“, „чиста вода и канализация“, „достоеен труд и икономически растеж“, „индустрия, иновации и инфраструктура“ или „действия в областта на климата“ и действия във всяка от тях областите са по-надеждни, когато се използват 	<p>спазване на нормативно установените правила и норми;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на поверителност на резултатите от оценката и сигурност на информацията, предоставена от оценените органи за оценка на съответствието; • Прилагане на анализ на риска и вземане на решение чрез оценка и преглед на няколко нива; • Активно участие в работата на международни организации, занимаващи се с акредитация и поддържане на споразумения за взаимно признаване (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA) и хармонизиране на процеси и одитни оценки • Постоянно обучение и повишаване на квалификацията за осигуряване на персонал със специализирани познания и действие за развитие на техните компетенции • Съвместни дейности, разработване и осъществяване на съвместни одити и проекти със държавните институции от инфраструктура по качеството, контролните органи и академичната общност за оценка на съответствие 	<p>независима оценка на акредитирани организации с цел увереност за сигурен и достоверен избор на масовите услуги и продукти на пазара</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повишаване качеството и растежа на българската икономика чрез акредитация на качествени и признати от европейския пазар услуги по оценяване на съответствието, предоставяни от органи за оценяване на съответствието • Подобряване на бизнес средата чрез намаляване на риска и крайната стойност на услугите и продуктите • Защита на търговско-икономическите взаимоотношения на национално и европейско ниво чрез акредитация, гарантираща спазване на националното и европейско законодателство в областта на оценяване на съответствието и надзора на пазара. • Защита на потребителите и околната среда чрез създаване на възможност за извършване на акредитирани изпитвания, контрол, сертификация и верификация на продукти, процеси и услуги.
--	--	---	---

	акредитирани резултати от оценка на съответствието		
<p>Подкрепа на публичните органи и други заинтересовани страни за осигуряване на ефективни услуги за оценка на съответствието.</p> <p>Комуникация със заинтересованите страни и популяризиране на акредитацията.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на публичните политики; • Осигуряване и повишаване на възможностите за развитие на благосъстоянието, обезпечаване на защита на правата и сигурността • Съвместни оценки с регулаторните органи с цел осигуряване на безопасността на обществото, гражданите 	<ul style="list-style-type: none"> • Активна дейност и сътрудничество на ИА БСА с регулаторните органи МРРБ, МОСВ, ИАОС, МЗХГ, БАБХ, Министерство на отбраната, Министерство на спорта, МВР. • Създаване на работна група с експерти от ИА БСА и Министерството на здравеопазването и • Изготвяне на план за въвеждане на изискването за задължителна акредитация на медицинските лаборатории • Въвеждане на задължителна база данни със основна актуална информация за предоставени услуги и издадени сертификати • Участие и обучение на експерти, които участват в процеса на акредитация, като технически комитети по акредитация, комисии по акредитация, екипи за оценка 	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на съвместни одитни оценки и обмяна на опит и информация със съвместно достъпна база данни и платформа • Осъществяване на ефективен съвместен контрол чрез извънредни проверки • Повишаване на качеството на живот чрез осигуряване на качество на предлаганите продукти и услуги на пазара • Приложима информация за конкретни ползи от използването на акредитирани услуги по оценка на съответствието до ниво краен потребител – на ниво индустрия, бизнес и гражданин • Намаляване на сивата икономика и дейността на нерегламентирани доставчици на медицински услуги • Ликвидиране на измамите със фалшиви сертификати и предоставяне на декларираното качество на услугите при обществени поръчки
<p>Насърчаване на разширяване на прилагането на акредитирани услуги за оценка на съответствието и тяхното признаване въз основа на многостранни споразумения за взаимно признаване.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Анализ и въвеждане на изисквания за задължително прилагане на акредитация в критични области за здраве, околна среда, сигурност и безопасност на труда и др. • Актуализиране на приложимата нормативна рамка в областта на оценката на съответствие с цел отговаряна на нуждите на пазара и изпълнение 	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране на информационни срещи с акредитирани органи за оценка на съответствието и кандидати за получаване на акредитация; • Съвместна дейност с държавни органи от инфраструктура по качеството и законово определени субекти отговарящи за критични области за защита на човешкото здраве, 	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на достъпа до услугите, предоставяни от ИА БСА като Национален орган по акредитация на ООС; • Повишаване на информираността и познаването на дейността по акредитация като последно ниво на контрол върху дейностите по оценяване на съответствието (сертификация, изпитване, калибриране, контрол и др.)

	<p>на държавните и секторни приоритети</p> <ul style="list-style-type: none"> Осигуряване на актуална информация за ползите от акредитация, изискванията за акредитация и процедури за акредитация; 	<p>околната среда, сигурност и безопасност, и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> Стартиране на магистърска степен в областта на оценката на съответствието в поне едно висше учебно заведение в Р. България Експертни форуми на технически комитети със представители на заинтересовани министерства и институции и организации по план-програма утвърдена от МИИ 	<ul style="list-style-type: none"> Обезпечаване на квалифициран персонал и компетентни кадри както за държавната инфраструктура по качеството така и за частния сектор на органите за оценка на съответствие и ползвателите на акредитационни услуги
<p>Преодоляване на последиците и адаптиране към пост-COVID реалност</p>	<ul style="list-style-type: none"> Връщане към нормално функциониране и всекидневен ритъм на живот Преодоляване на социалните и икономически последици от пандемията Възстановяване на общественото доверие Подпомагане на устойчивото икономическо поведение в изпълнение на плана за прилагане на мерки от 30 OSCE Economic and Environmental Forum (EEF) на 14-15 Февруари 2022г. във Виена. 	<ul style="list-style-type: none"> Обезпечаване на възможности за дистанционни одитни оценки планови надзори Създаване на информационни форуми и платформи за обмяна на опит и синхронизиране на стъпки за преодоляване на последици при органите за оценка на съответствие Обмяна на добри практики постигащи обективен прозрачен метод за потвърждаване на компетентността на органите за оценка на съответствието 	<ul style="list-style-type: none"> Създаване на ефикасни инструменти, за подкрепа на българската икономика в преодоляването на последиците от пандемията чрез улесняване на тяхното разширяване на экспортните пазари Намаляване на сроковете за получаване на административни услуги и достъп до информация за конкретен статус Публично достъпна актуална информация в реално време за услуги, процеси, продукти и сертификати
<p>Поддържане на статута на Националния орган по акредитация на Р. България в:</p> <ul style="list-style-type: none"> Европейска организация за акредитация(EA); 	<ul style="list-style-type: none"> Работни групи и технически комитети на международни организации – EA (Европейска организация за акредитация), IAF (Международен акредитационен форум) и ILAC (Международна организация за акредитация на лаборатории) 	<ul style="list-style-type: none"> Активно участие в работата на международни организации, занимаващи се с акредитация и поддържане на споразумения за взаимно признаване (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA). Регулярното участие на служителите на ИА БСА в работни групи и комитети, разработващи 	<ul style="list-style-type: none"> Взаимно признаване на протоколите от изпитване, калибриране, контрол и сертификация без да е необходимо допълнително потвърждаване. Разработване и въвеждането на нови схеми за акредитация, продиктувано от

<ul style="list-style-type: none"> • Международен акредитационен форум(IAF); • Международна организация за акредитация на лаборатории(ILAC) • Международната организация за HALAL акредитация(IHAF) 	<ul style="list-style-type: none"> • Асамблеи и официални форуми приемащи политики и структуроопределящи решения относно статута като страна по Многостранното споразумение на IAF и ILAC (IAF MLA и ILAC MRA) за области с подписано споразумение за взаимно признаване на резултатите <ul style="list-style-type: none"> • Експертни комисии и групи по конкретни казуси и нови области на дейност по оценка на съответствието 	<p>изисквания за европейската система за акредитация и оценка на съответствието;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участие на ръководни служители от ИА БСА в управляващи органи в международните организации- EA, IAF и ILAC • Активна дейност в експертни групи по разработване на нови политики, регламенти, стандарти и области на прилагане на оценка на съответствието и акредитацията • Осъществяване на съвместни проекти със партньорски национални органи по акредитация и експертни организации 	<p>нуждите на пазара</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предварителна информация за въвеждането на императивни изисквания за икономическите оператори за оценка на съответствието , за нови услуги и области на приложение • Осигуряване на предвидимост на изискванията на държавата съобразени с нуждите на обществото и пазара при публичност и откритост на намерения и изпълнение, повишаване на доверието в държавността и публичните институции като гарант за сигурен, достоен и справедлив живот за всеки гражданин.
<p>Изготвил: <i>Инж. Ирена Бориславова</i> /п/ <i>Изпълнителен директор, ИА БСА</i></p>			